

1054 Budapest, Alkotmány u. 5.

Levélcím: 1391, Budapest 62. Pf. 211

Telefon: (06-1) 472-8865,

Ügyszám: VJ/43/2015.

Iktatószám: VJ/43-415/2015.

Betekintheső!

A Gazdasági Versenyhivatal eljáró versenytanácsa a(z)

- az Andrékó Kinstellar Ügyvédi Iroda (1054 Budapest, Széchenyi rakpart 3.) és a Vörös Ügyvédi Iroda (értesítési cím: 1054 Budapest, Széchenyi rakpart 3.) által képviselt **ENERGIZER Magyarország Kereskedelmi Kft.** (1024 Budapest, Fény u. 16.),
- az Oppenheim Ügyvédi Iroda (1053 Budapest, Károlyi u. 12.) által képviselt **Procter&Gamble Magyarország Nagykereskedelmi Kkt.** (1082 Budapest, Kisfaludy u. 8.),
- a Szécsényi Ügyvédi Iroda által képviselt **RE'LEM Nonprofit Kft.** (1133 Budapest, Tutaj u. 6/a., III. em. 4.),
- a Lakatos, Köves és Társai Ügyvédi Iroda (1075 Budapest, Madách Imre út 14.) és a Súlyom Ügyvédi Iroda által képviselt **Spectrum Brands Hungaria Kft.** (1191 Budapest, Ady Endre út 42-44.),
- az Andrékó Kinstellar Ügyvédi Iroda (1054 Budapest, Széchenyi rakpart 3.) és a Vörös Ügyvédi Iroda (értesítési cím: 1054 Budapest, Széchenyi rakpart 3.) által képviselt **ENERGIZER Group Polska sp. z o.o.** (ul. Postepu 21C, PL – 02-676 Warszawa, Lengyelország) és
- a dr. Bóna Balázs végelszámoló ([személyes adat]) által képviselt **Elem és Akkumulátor Forgalmazók Egyesülete „végelszámolás alatt”** (1024 Budapest, Buday László utca 12. III. em.)

eljárás alá vont vállalkozások ellen gazdasági versenyt korlátozó megállapodás tilalmának feltételezett megsértése miatt indult versenyfelügyeleti eljárásban meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t .

- I. Az eljáró versenytanács megállapítja, hogy
- az ENERGIZER Magyarország Kereskedelmi Kft. 2005. július 16 és 2013. december 31,
  - a Procter&Gamble Magyarország Nagykereskedelmi Kkt. 2005. július 16 és 2015. szeptember 22,
  - a Spectrum Brands Hungaria Kft. 2005. július 16 és 2015. szeptember 22,
  - az ENERGIZER Group Polska sp. z o.o. 2014. január 1 és 2015. március 12

között az általuk forgalmazott hordozható elemek és hordozható akkumulátorok egyik költség eleme, a hulladékkezelési díj összegének vevőik felé egyeztetett módon történő áthárítására vonatkozó versenykorlátozó célú egységes, folyamatos és összetett jogsértést tanúsítottak, mely jogsértő magatartásban 2005. július 16-tól 2014 február 10-ig közreműködőként eljárta a RE'LEM Nonprofit Kft.

Az eljáró versenytanács megállapítja, hogy a fenti eljárás alá vontak e magatartásukkal megsértették a Tpv. 11. §-ának (1) bekezdését, illetve (2) bekezdésének a) és d) pontjait, valamint e jogsértés az EUMSZ. 101. cikke (1) bekezdése a) és c) pontjainak megsértésével az EUMSZ. 101. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalomba ütközik.

II. A fenti jogsértés megállapításán túl az eljáró versenytanács

- a Procter&Gamble Magyarország Nagykereskedelmi Kkt.-vel szemben 5.800.000,- Ft, azaz ötmillió-nyolcszázézer forint,
- a Spectrum Brands Hungaria Kft.-vel szemben 26.850.000,- Ft, azaz huszonhatmillió-nyolcszázötvenezer forint,
- a RE'LEM Nonprofit Kft.-vel szemben 3.000.000,- Ft, azaz hárommillió forint

versenyfelügyeleti bírságot szab ki, amely összeget a vállalkozások a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557-00000000 számú bírságbevételi számlája javára kötelesek megfizetni a határozat kézhezvételétől számított 30 napon belül.

Az eljáró versenytanácsa a RE'LEM Nonprofit Kft.-nek a 3.000.000,- Ft, azaz hárommillió forint összegű versenyfelügyeleti bírságának megfizetésére részletfizetést engedélyez 12, azaz tizenkettő egyenlő részletben [havonta 250.000,- Ft (azaz kettőszázötvenezer forint)], oly módon, hogy az első alkalommal fizetendő részletet a határozat kézhezvételétől számított harminc napon belül, majd a további részleteket az első részlet esedékességét követő hónaptól havonta, az adott hónap 15. napjáig köteles teljesíteni. Bármely részlet elmaradása esetén a még fennálló teljes tartozás egy összegben esedékessé válik.

Ha a kötelezett a bírságfizetési kötelezettségének határidőben nem tesz eleget, késedelmi pótlékot köteles fizetni. A késedelmi pótlék mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. A bírság és a késedelmi pótlék meg nem fizetése esetén a Gazdasági Versenyhivatal megindítja a határozat végrehajtását.

Ha a kötelezettek pénzfizetési kötelezettségüknek határidőben nem tesznek eleget, akkor az adózás rendjéről szóló törvény szerinti késedelmi pótlékkal azonos módon számított mértékű késedelmi pótlékot kötelesek fizetni. A bírság és a késedelmi pótlék meg nem fizetése esetén a Gazdasági Versenyhivatal megindítja a határozat végrehajtását.

III. Az eljáró versenytanács az ENERGIZER Magyarország Kereskedelmi Kft., illetve az ENERGIZER Group Polska sp. z o.o. esetében a bírság mellőzésére irányuló engedékenységi kérelmük elfogadására tekintettel a bírság kiszabását mellőzi.

IV. Az eljáró versenytanács kötelezi a Spectrum Brands Hungaria Kft.-t a megfelelési programjának általa vállalt fejlesztésére¹, és kötelezi, hogy annak teljesülésének részletes igazolását dokumentumokkal alátámasztva 2019. szeptember 1-ig nyújtsa be a Gazdasági Versenyhivatalnak. A Gazdasági Versenyhivatal a kötelezésben foglaltak teljesülését utóvizsgálat keretében ellenőrizheti.

A határozat ellen a kézhezvételtől számított harminc napon belül közigazgatási per indítható. A keresetlevelet a Gazdasági Versenyhivatalnál kell benyújtani, elektronikusan, amely azt az ügy irataival együtt továbbítja a közigazgatási perre hatáskörrel és illetékességgel rendelkező Fővárosi Törvényszéknek. A törvényszék eljárásában a jogi képviselő kötelező.

A fentiekben túl az eljáró versenytanács meghozta az alábbi

v é g z é s t.

Az eljáró versenytanács az Elem és Akkumulátor Forgalmazók Egyesülése „végelszámolás alatt” eljárás alá vonttal szemben az eljárást megszünteti.

¹ VJ/43-402/2015., 8.sz. Melléklet, VJ/43-408/2015.

A jelen végzés ellen a kézhezvételtől számított nyolc napon belül közigazgatási per indítható. A keresetlevelet a Gazdasági Versenyhivatalnál kell elektronikusan benyújtani, amely azt az ügy irataival együtt továbbítja a közigazgatási perre hatáskörrel és illetékességgel rendelkező Fővárosi Törvényszéknek. A jogorvoslati kérelmet a Fővárosi Törvényszék, mint elsőfokú bíróság a közigazgatási perrendtartás szerinti eljárásban bírálja el. A törvényszék eljárásában a jogi képviselő kötelező.

Ha a jogorvoslatra jogosult az egybefoglalt határozat és végzés ellen jogorvoslattal él, a határozat elleni jogorvoslat szabályait kell alkalmazni.

I. Előzmények

1. A Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) 2015. szeptember 22-én versenyfelügyeleti eljárást indított az ENERGIZER Magyarország Kereskedelmi Kft., a Procter&Gamble Magyarország Nagykereskedelmi Kkt., a RE'LEM Nonprofit Kft. és a Spectrum Brands Hungaria Kft. eljárás alá vont vállalkozásokkal szemben.
2. A vizsgálatot elrendelő, a versenyfelügyeleti eljárást megindító végzés² indokolása szerint a GVH észlelte, hogy az ENERGIZER Magyarország Kereskedelmi Kft., a Procter&Gamble Magyarország Nagykereskedelmi Kkt. és a Spectrum Brands Hungaria Kft., illetve az általuk 2005-ben létrehozott közös vállalat, a RE'LEM Nonprofit Kft. (korábban RE'LEM Kht.) olyan magatartást tanúsítottak, amellyel az elem-visszagűjtési kötelezettség átvállalásáért cserébe fizetett, ún. elkülönített hulladékkezelési díj formájában rögzítették az általuk gyártott és forgalmazott hordozható elemtípusok átadási árának egy részét. A visszagűjtési költségek külön díjtételként jelentek meg az eladási árakban, és valószínűsíthető, hogy a visszagűjtési rendszer létrehozását kezdettől fogva az a körülmény motiválta, hogy az említett költségeket az átadási díj részeként a vevőikre terheljék. Ezzel a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 11. § (2) bekezdés a) pontjában foglalt tényállás megvalósításával valószínűsíthetően megsértették a Tpv. 11. § (1) bekezdésében előírt tilalmat.
3. Mivel a fenti magatartás a tagállamok közötti kereskedelem érintettségéről szóló bizottsági közlemény³ szerint alkalmas lehet arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre érzékelhető hatást gyakoroljon, az valószínűsíthetően egyúttal az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 101. cikk (1) bekezdésében, illetve annak a) pontjában foglalt tilalmat is megsértette.
4. A versenyfelügyeleti eljárás kiterjed az eljárás alá vontak 2005-től kezdődően megvalósított azon magatartására, mely az elkülönített hulladékkezelési díjnak a RE'LEM Nonprofit Kft. keretein belül, illetve annak segítségével történő meghatározását, és a díj alkalmazását, illetve annak a vevőikre való továbbhárítását foglalja magában.
5. A közérdek védelme szükségessé teszi eljárás lefolytatását, mivel az árak egyeztetése kőkemény versenykorlátozásnak minősül, és a fogyasztói jólét közvetlen csökkentését eredményezheti, a magatartás az ország teljes területére kiterjed, és az eljárás alá vont vállalkozások egy kivétellel a hordozható elemek termékpiacának meghatározó szereplői. Az EUMSZ alkalmazását indokolja, hogy a vizsgált magatartás az egész ország területét lefedi, a piac nyitott jellegű, az érintett termékeken realizált forgalom pedig minden valószínűség szerint jelentős, így a vizsgált magatartás valószínűsíthetően érzékelhető mértékben érintette a tagállamok közötti kereskedelmet.
6. A GVH 2016. augusztus 26-án kelt, VJ/43-196/2015. számú végzésével az ENERGIZER Group Polska sp. z o.o.-t a versenyfelügyeleti eljárásba ügyfélként bevonta. A versenyfelügyeleti eljárás megindítását követően a GVH ugyanis észlelte, hogy bár a

² VJ/43-4/2015. sz. végzés.

³ A Szerződés 81. és 82. cikkében szereplő, a kereskedelemre gyakorolt hatás fogalmáról szóló iránymutatás (2004/C 101/07 bizottsági közlemény; HL C 101., 2004.4.27., 81. o.)

RE'LEM Nonprofit Kft. (korábban RE'LEM Kht.) tagjaként az ENERGIZER Magyarország Kereskedelmi Kft. kapcsolódott be az elkülönített hulladékkezelési díj kialakításába, azonban 2014-től az ENERGIZER márkájú hordozható elemek vállalkozáscsoporton belüli magyarországi értékesítését az ENERGIZER Group Polska sp. z o.o. végzi, vagyis ezen időponttól kezdődően az elkülönített hulladékkezelési díj alkalmazása, illetve annak a vevőkre való továbbhárítása az ENERGIZER Group Polska sp. z o.o. tevékenysége során merült fel. Ezzel a Tpv. 11. §-a (2) bekezdésének a) pontjában foglalt tényállás megvalósításával valószínűsíthetően megsértette a Tpv. 11. §-ának (1) bekezdésében előírt tilalmat, továbbá az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében, illetve annak a) pontjában foglalt tilalmat. Ennélfogva az eljárásban vizsgált magatartásnak valószínűsíthetően az ENERGIZER Group Polska sp. z o.o. is részese volt, mivel az elkülönített hulladékkezelési díj alkalmazását, illetve annak a vevőkre való továbbhárítását ezen vállalkozás végezte.

7. A GVH 2017. június 14-én kelt, VJ/43-240/2015. számú végzésével a vizsgálatot kiterjesztette az ENERGIZER Magyarország Kereskedelmi Kft., a Procter&Gamble Magyarország Nagykereskedelmi Kkt., a RE'LEM Nonprofit Kft., a Spectrum Brands Hungaria Kft. és az ENERGIZER Group Polska sp. z o.o. eljárás alá vont vállalkozások által a hordozható akkumulátor termékek tekintetében tanúsított magatartásának vizsgálatára. A végzés indokolása szerint a versenyfelügyeleti eljárás megindítását követően a GVH azt is észlelte, hogy az eljárás alá vont vállalkozások magatartása az általuk gyártott és forgalmazott hordozható elemtípusok mellett a hordozható akkumulátor termékeket is érintette, ezzel a Tpv. 11. §-a (2) bekezdésének a) pontjában foglalt tényállás megvalósításával valószínűsíthetően megsértette a Tpv. 11. §-ának (1) bekezdésében előírt tilalmat, illetve az EUMSZ 101. cikkének a) pontjában foglalt tényállás megvalósításával valószínűsíthetően megsértette az EUMSZ 101. cikke (1) bekezdésében foglalt tilalmat. Ez a magatartás összefügg az eljárást megindító végzésben megjelölttel, mivel az eljárás alá vontak közötti fenti egyeztetések a rendelkezésre álló adatok szerint a hordozható elemeken kívül a hordozható akkumulátor termékekre is vonatkoztak.
8. A GVH 2017. június 14-én kelt, VJ/43-240/2015. számú végzésével a vizsgálatot kiterjesztette továbbá annak vizsgálatára, hogy az eljárás alá vont vállalkozásoknak a versenyfelügyeleti eljárást megindító végzésben, illetve a fentiekben megjelölt magatartása a Tpv. 11. §-a (2) bekezdésének d) pontjában foglalt tényállás megvalósításával megsértette-e a Tpv. 11. §-ának (1) bekezdésében előírt tilalmat, valamint az EUMSZ 101. cikke (1) bekezdésének c) pontjában foglalt tényállás megvalósításával megsértette-e az EUMSZ 101. cikke (1) bekezdésében előírt tilalmat. A végzés indokolása szerint a versenyfelügyeleti eljárás megindítását követően a GVH észlelte, hogy az eljárást megindító végzésben, illetve a hordozható akkumulátorokat érintő, fentiekben megjelölt magatartás a Tpv. 11. §-a (2) bekezdésének d) pontjában foglalt tényállás megvalósításával valószínűsíthetően megsértette a Tpv. 11. §-ának (1) bekezdésében előírt tilalmat, valamint az EUMSZ 101. cikke (1) bekezdésének c) pontjában foglalt tényállás megvalósításával valószínűsíthetően megsértette az EUMSZ 101. cikke (1) bekezdésében előírt tilalmat is, mivel az feltehetően a hordozható elemek és hordozható akkumulátorok magyarországi piacának felosztására irányult.
9. A GVH 2017. június 14-én kelt, VJ/43-240/2015. számú végzésével a kiterjesztett eljárásba ügyfélként bevonta az Elem és Akkumulátor Forgalmazók Egyesülését. A végzés indokolása szerint a fenti magatartásnak valószínűsíthetően az Elem és Akkumulátor Forgalmazók Egyesülése is részese volt, mivel a rendelkezésre álló adatok szerint a hulladékkezelési díj áthárításával és számlázásával kapcsolatos, esetenként az elkülönített hulladékkezelési díj ajánlott mértékét is tartalmazó tájékoztató anyagokban és szóbeli tájékoztatások alkalmával megfogalmazott ajánlásain keresztül közreműködött az eljárás alá vontak közötti egyeztetések iparági érvényesülésében, 2005-től kezdődően.
10. Az eljáró versenytanács 2019. február 21-én közölte az előzetes álláspontját az eljárás alá vontakkal. A versenyfelügyeleti eljárásban tárgyalás tartására nem került sor.

Engedékenységi kérelmek

11. A versenyfelügyeleti eljárás az Energizer és más Energizer entitások által benyújtott, a Tpv. 78/A. §-a (2) bekezdésének a) pontja szerinti engedékenységi kérelem nyomán indult, és az eljáró versenytanács 2015. december 10-én kelt és 2015. december 16-án kiegészített végzésével⁴ megállapította, hogy a kérelmezőkkel szemben a bírság mellőzésének van helye a határozat meghozatalakor, ha kérelmező a Tpv. 78/A. § (7) bekezdésében foglalt feltételeknek megfelel és vele szemben a Tpv. 78/A. § (8) bekezdése szerinti kizáró ok nem áll fenn.
12. Az eljárás során a Procter & Gamble Magyarország Nagykereskedelmi Kkt. is nyújtott be engedékenységi kérelmet. A bírság elengedésére irányuló kérelme a fenti végzésre tekintettel elutasításra került, az eljáró versenytanács azonban a VJ/43-385/2015. sz. végzésében feltételeken úgy döntött, hogy a kérelmezővel szemben a bírság 30-50 % közötti csökkentésének van helye a határozat meghozatalakor, ha a végzésben szereplő feltételeknek a vállalkozás megfelel.

Egyezségi eljárás

13. A versenyfelügyeleti eljárás során, az eljáró versenytanács tanács felhívását követően a Procter & Gamble Magyarország Nagykereskedelmi Kkt., a Spectrum Brands Kft. és a Re'lem Nonprofit Kft. vett részt egyezségi eljárásban. Közös álláspont kialakítása és azt követően egyezségi nyilatkozat megtétele a Procter & Gamble Magyarország Nagykereskedelmi Kkt., a Spectrum Brands Kft. részéről történt⁵. Egyezségi nyilatkozataikban a gyártók a közös álláspontba foglalt, a jelen határozattal megegyező jogsértésben való részvételük tényét egyértelműen elismerték, a magatartásukra vonatkozó tényszerű és tömör leírást benyújtották, illetve a nyilatkozataik a Tpv. 73/A. § (3) bekezdésében foglalt egyéb feltételeket is tartalmazták.
14. Az egyezségi nyilatkozatot tevő vállalkozások határidőben megtették a Tpv. 73/A. § (4) bekezdésében foglalt nyilatkozataikat, ami szerint az előzetes álláspont tartalma érdemben megegyezik az egyezségi nyilatkozatban foglaltakkal.

II. Tényállás

II.1 Az eljárás alá vont vállalkozások

Energizer Magyarország Kereskedelmi Kft.

15. Az Energizer Magyarország Kereskedelmi Kft. (a továbbiakban: Energizer Magyarország / Energizer) elemek és egyéb, ún. tisztálkodó és testápoló cikkek magyarországi forgalmazását végezte, 2015. július 1-jéig.⁶
16. 2015. július 1-jével az Energizer Magyarország megszüntette magyarországi tevékenységét és elbocsátotta munkavállalóit.⁷
17. Az Energizer Magyarország irodájának végleges bezárása az Energizer vállalkozáscsoport közép- és kelet-európai működésének átalakításához kapcsolódott, egy néhány évvel korábbi döntés végrehajtásának eredményeként. A háztartási és személyi higiéniai üzletág szétválása miatt az összes magyarországi és csehországi értékesítési tevékenységet átadták az Energizer Polska részére, egy 2014. január 1-jén kezdődő és a

⁴ VJ/43-384/2015. sz. irat

⁵ VJ/43-393/2015. és VJ/43-396/2015.

⁶ VJ/43-249/2015., 2. számú melléklet 3.1. pont és VJ/43-201/2015. 7. pont.

⁷ VJ/43-201/2015., 7. kérdésre adott válasz.

háztartási és személyi higiéniai üzletág közép- és kelet-európai kiválásának napjáig, 2015. július 1-ig tartó folyamat során.⁸

18. 2014. január 1-jétől kezdte az Energizer Polska az elemeket a magyarországi Energizer vásárlók számára értékesíteni, amit addig az Energizer Magyarország végzett. Az Energizer Polska 2014. január 1-jén átvette az Energizer Magyarország vásárlóit.⁹
19. Az Energizer Magyarország az eljárás alá vont Re'lem tagja, egyben annak szerződéses partnere is.¹⁰
20. Az Energizer-csoport szén-cink, alkáli és lítium elemeket, speciális elemeket (fotó-lítium elem, gombelem, hallókészülék elem, óraelem), valamint tölthető termékeket, így tölthető akkumulátorokat és töltő szetteket (töltő + akkumulátor), továbbá elemlámpákat forgalmaz Magyarországon.¹¹

Procter & Gamble Magyarország Nagykereskedelmi Kkt.

21. A Procter & Gamble Magyarország Nagykereskedelmi Kkt.-t (a továbbiakban: P&G) 1991-ben alapította a Procter & Gamble Eastern Inc. és a Procter & Gamble Central-Eastern Europe Investment Inc.¹²
22. A Procter & Gamble vállalkozáscsoport végső anyavállalata a The Procter & Gamble Company (USA).¹³
23. A P&G babaápolási és szépségápolási termékek, mosó- és tisztítószeresek, háztartási kisgépek forgalmazásával foglalkozik. A Duracell elemeket forgalmazó Gillette Group Hungary Kereskedelmi Kft.¹⁴ 2007. január 1-jével beolvadt a Procter & Gamble-be¹⁵, amely időponttól az elemek forgalmazását is végezte, továbbra is Duracell márkánévvel.¹⁶
24. A P&G az eljárás alá vont Re'lem tagja, egyben – jogelődjére, a Gillette-re tekintettel – annak szerződéses partnere is.¹⁷ A Procter&Gamble globális üzletág-értékesítésének lezárásaként 2016. március 1-től a Duracell üzletág Magyarországon is kikerült a Procter&Gamble irányítása alól.¹⁸
25. A P&G négyféle kémiai összetételű elem, illetve akkumulátor termékeket forgalmazott: a leggyakrabban alkalmazott kémiai összetétel az elem termékeknél az alkáli volt, de a gombelemek és egyes speciális elemek esetén lítium vagy cink levegő technológiát is alkalmaztak. A tölthető akkumulátorok NiMH (nikkel-metál-hibrid) összetétellel készültek.¹⁹

RE'LEM Nonprofit Kft.

26. A használt elem és akkumulátor termékek gyűjtésére létrehozott RE'LEM Nonprofit Kft. (a továbbiakban: Re'lem) jogelődje, a RELEM Kht. 2005-ben alakult. A RE'LEM Kht. 2009-ben – a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően – nonprofit korlátolt felelősségű társasággá alakult át.²⁰
27. A Re'lem előadása szerint a RE'LEM Kht-t azért alapították, mert ismertté vált, hogy az EU olyan irányelvet készít, amely kötelezővé teszi a tagállamok számára a használt elemek visszagyűjtését, rendkívül magas kötelező visszagyűjtési aránnyal, és ez a magyar szabályozásban is megjelenik.²¹
28. A RE'LEM Kht. 2005-ben a később megjelent, az elemek és az akkumulátorok hulladékainak visszavételéről szóló 109/2005. (VI. 23.) Korm. rendelet tervezetének és a

⁸ VJ/43-201/2015., 7. kérdésre adott válasz.

⁹ VJ/43-201/2015., 7. kérdésre adott válasz.

¹⁰ VJ/43-44/2015., 7. számú melléklet.

¹¹ VJ/43-48/2015., 1. kérdésre adott válasz.

¹² VJ/43-32/2015., 2. kérdésre adott válasz.

¹³ VJ/43-32/2015., 3. kérdésre adott válasz.

¹⁴ A Gillette Group Hungary Kereskedelmi Kft. cégjegyzékszám: Cg. 01 09 667825 volt.

¹⁵ A jogutódlás időpontja 2007. január 1.

¹⁶ VJ/43-32/2015., 2. kérdésre adott válasz.

¹⁷ VJ/43-44/2015., 7. számú melléklet.

¹⁸ VJ/43-37/2015.

¹⁹ VJ/43-46/2015., 1. kérdésre adott válasz, 3. pont.

²⁰ VJ/43-30/2015., 2. kérdésre adott válasz.

²¹ VJ/43-30/2015., 2. kérdésre adott válasz.

hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény (Ht.) rendelkezéseinek figyelembe vételével alakult meg. Az említett kormányrendelet 4. § (1) b) pontja értelmében ugyanis a gyártó a visszavételi és begyűjtési kötelezettségeinek teljesítését a rendeletben meghatározott feltételekkel a kezelést *koordináló szervezetre* együttesen átruházhatja. A Ht. alapján pedig ilyen koordináló szervezetet a gyártók és a forgalmazók voltak jogosultak létrehozni. A cél az volt, hogy a kormányrendelet hatályba lépésének napjától biztosítani tudják a visszagyűjtési kötelezettség teljesítését.²²

29. A RE'LEM Kht. a fenti kormányrendelet hatályba lépése után kezdeményezte koordináló szervezetenkénti nyilvántartásba vételét az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőségnél, amely 1/2005/EAGy számon vette nyilvántartásba.²³ A jelenleg hatályos szabályozás terminológiája szerint a Re'lem közvetítő szervezetenként tevékenykedik²⁴.
30. A Re'lem három tagja annak megalapításától kezdődően - a vizsgált időszakban végig - az Energizer, a Spectrum Brands és jogelődjén, a Gillette-en keresztül a P&G. A három tag mindegyike azonos üzletrésszel és azonos szavazati jogokkal (1000-1000 szavazattal) rendelkezik a vállalkozásban.²⁵ Versenyjogi értelemben a Re'lem felett nincs olyan vállalkozás amely irányítást gyakorolna.
31. A Re'lem nem tagja más vállalkozásnak és sem közvetlenül, sem közvetetten nem rendelkezik irányítással más vállalkozás felett.²⁶
32. A Re'lem a vizsgált időszakban több mint kétszáz szerződéses partnere felé teljesítette az elem- és akkumulátor gyártókat terhelő visszavételi és begyűjtési kötelezettségét.²⁷
33. A három tag mindegyike, valamint a szintén eljárás alá vont Energizer Polska a Re'lem szerződéses partnere is.
34. A Re'lem alakuló taggyűlése 2005. március 18-án volt, amelyen az Energizer ([személyes adat]), a Gillette ([személyes adat]) és a Spectrum Brands ([személyes adat]) vettek részt. A taggyűlési jegyzőkönyv szerint²⁸ a Re'lem létrehozásának célja „*az elem és akkumulátor hulladékok visszavételét elrendelő magyar kormányrendelet és a leendő EU szabályozás teljesítése*” volt. A jegyzőkönyv szerint a társaság alapítói törzsbetétjük erejéig díjvisszatérítést kapnak négy éves időszak alatt a később kidolgozandó üzletszabályzatnak és/vagy általános szerződési feltételeknek megfelelően.²⁹
35. Abban, hogy az Energizer, a Gillette és a Spectrum Brands lettek a Re'lem tagjai, szerepet játszott, hogy ez a három vállalkozás rendelkezett megfelelő tőkével és anyavállalati tapasztalattal, amely a Re'lem – mint koordináló szervezet – megalapításához szükséges volt.³⁰ További gyártók nem kívántak egy koordináló szervezetben tagként megjelenni.³¹

Spectrum Brands Hungaria Kft.

36. A Spectrum Brands Hungaria Kft.-t (a továbbiakban: Spectrum Brands) 1991-ben VARTA Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. néven alapította a VARTA Batterie AG (Németország). A VARTA vállalkozáscsoport részeként a vállalkozás tevékenysége autóakkumulátorok, mikro akkumulátorok és fogyasztói akkumulátorok (elemek) magyarországi nagykereskedelmi forgalmazására terjed ki, emellett elektronikus termékek (Remington, Russel Hobbs) forgalmazását végezte a vizsgált időszakban.³² A Spectrum Brands végső anyavállalata, a Spectrum Brands Holdings Inc. 2019. január 2-án

²² VJ/43-30/2015., 2. kérdésre adott válasz.

²³ VJ/4330/2015., 3. kérdésre adott válasz.

²⁴ A határozata Re'lem megnevezésére mind a koordináló, mind a közvetítő szervezeti megnevezést használja.

²⁵ VJ/43-30/2015., 4. kérdésre adott válasz és 3. számú melléklet, a társasági szerződés 5. pontja

²⁶ VJ/43-30/2015., 4. kérdésre adott válasz.

²⁷ VJ/43-44/2015., 7. számú melléklet.

²⁸ VJ/43/PG/8., VJ/43-34/2015., E/7. számú melléklet.

²⁹ VJ/43-30/2015., 7. számú melléklet.

³⁰ VJ/43-230/2015., 4. kérdésre adott válasz.

³¹ VJ/43-230/2015., 4. kérdésre adott válasz, VJ/43-231/2015., 3. kérdésre adott válasz.

³² VJ/43-27/2015., 2. és 5. kérdésekre adott válaszok.

- lezárta a teljes VARTA akkumulátor és hordozható világítási üzletágának értékesítését, a Spectrum Brands jelenleg már nem foglalkozik VARTA elemek forgalmazásával.
37. 2013 januárjától a Spectrum Brands egyedüli tagja a Rayovac Europe GmbH (Németország), amelynek egyedüli tulajdonosa Spectrum Brands Holding, Inc. (USA).³³
  38. A Rayovac cégcsoport 2005-ben Spectrum Brands-re változtatta a nevét, amelyre tekintettel az eljárás alá vont vállalkozás neve 2013 augusztusától Spectrum Brands Hungaria Kft-re változott.³⁴
  39. A Spectrum Brands a Re'lem tagja, egyben a Re'lem szerződéses partnere is.³⁵
  40. A Spectrum Brands elemet (szén-cink, alkáli, lítium), gomelemeket (alkáli, lítium, ezüst-oxid és levegő-cink), Ni-MH akkumulátorokat és Li-Ion akkumulátor csomagokat forgalmazott a vizsgált időszakban VARTA márkanéven.³⁶

ENERGIZER Group Polska Sp. zo.o.

41. Az Energizer Group Polska Sp. zo.o. (a továbbiakban: Energizer Polska) Lengyelországban bejegyzett vállalkozás, amelynek egyetlen részvényese az ENERGIZER INTERNATIONAL Inc.³⁷
42. 2014. január 1-je óta az Energizer Polska a lengyel vevők felé történő értékesítésen felül a magyar, szlovén, valamint a román vevőknek való értékesítést is átvette az Energizer-től, a cseh és szlovák vevők részére történő értékesítést pedig az Energizer Czech Spo. s.r.o.-tól.³⁸
43. A 2015. július 1-jén a végső tulajdonosi szinten történt szétválás eredményeképpen létrejött az Energizer (EHP) és az Edgewell, a Personal Care üzletágat pedig eladták az Edgewell Personal Care Poland sp. zo.o-nak.³⁹
44. Az Energizer Polska – az Energizer Magyarországhoz hasonlóan – az „új” Energizer Holdings Inc. tulajdonában van, vagyis az Energizer Polska ugyanahhoz a vállalkozáscsoporthoz tartozik, mint az Energizer Magyarország.⁴⁰
45. Az Energizer Polska a Re'lem szerződéses partnere.⁴¹

Elem és Akkumulátor Forgalmazók Egyesülése va.

46. Az Elem és Akkumulátor Forgalmazók Egyesülését (a továbbiakban: EAFE) 2002-ben magyarországi elem importőrök alapították.⁴²
47. Az EAFE cégnyilvántartás szerinti főtevékenysége vállalkozói, munkaadói érdekképviselő.
48. Az EAFE-t a használaton-összeállításra vonatkozó, várható új szabályozásban történő részvételre és az arra való – jelentős költségigényű – felkészülés céljából hozták létre.⁴³
49. Az EAFE tagjai a cégnyilvántartás adatai alapján a 2002 és 2017. március 30. közötti időszakban a következő vállalkozások voltak: az eljárás alá vont Energizer, a Spectrum Brands (még Varta néven), valamint a P&G jogelődje, a Gillette Group Hungary Kft., továbbá az ATC Trade Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., a CONFLEX Kereskedelmi Kft., a Kodak Fényképezési, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., a MAGNECO Szolgáltató Kft., a NAPFÉNY Kereskedelmi Kft., a Panasonic Magyarország Kereskedelmi Kft., a PHILIPS Magyarország Kereskedelmi Kft., a SANYO Energy (Europe) Corporate GmbH Magyarországi Fióktelepe, a Scudy Kereskedelmi Kft., a

³³ VJ/43-27/2015., 2. és 3. kérdésekre adott válaszok.

³⁴ VJ/43-27/2015., 2. kérdésre adott válasz. A továbbiakban a Spectrum Brands ezen a néven kerül említésre a könnyebb követhetőség érdekében azon időszak eseményeinek bemutatásánál is, amikor még, 2013 augusztusát megelőzően a vállalkozás Varta néven működött. A Varta nevet csak abban az esetben kerül alkalmazásra, ha az a korábbi iratok tartalmára tekintettel elengedhetetlen.

³⁵ VJ/43-44/2015., 7. számú melléklet.

³⁶ VJ/43-47/2015., 1. kérdésre adott válasz.

³⁷ VJ/43-201/2015., 2. kérdésre adott válasz.

³⁸ VJ/43-201/2015., 2. kérdésre adott válasz.

³⁹ VJ/43-201/2015., 2. kérdésre adott válasz.

⁴⁰ VJ/43-201/2015., 3. kérdésre adott válasz.

⁴¹ VJ/43-44/2015., 7. számú melléklet.

⁴² VJ/43-249/2015., 2. számú melléklet 3.2. pont.

⁴³ VJ/43-249/2015., 2. számú melléklet, 3.2. pont.

- VOLTAKER Kereskedelmi Kft., a KAPACITÁS Osztrák-Magyar Elektronikai Fejlesztő és Kereskedelmi Kft., valamint a MONMARK Kereskedelmi és Ügynöki Betéti Társaság, amelyek mindegyike hordozható elemet, illetve akkumulátort forgalmazó vállalkozás.⁴⁴
50. Az EAFE jelenlegi tagjai az eljárás alá vont Energizer és Spectrum Brands vállalkozások mellett az ATC Trade Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., a KAPACITÁS Osztrák-Magyar Elektronikai Fejlesztő és Kereskedelmi Kft. és a VOLTAKER Kereskedelmi Kft.
  51. Az EAFE igazgatója 2002-től az Energizer ügyvezetője, [személyes adat] volt, illetve a cégnyilvántartás szerint jelenleg is ő az EAFE törvényes képviselője.
  52. A Re'lem mindenkor ügyvezetője, [személyes adat] a Re'lem megalakulását megelőzően megbízási jogviszonyban állt az EAFE-vel, amely alapján „*business manager*” pozíciót töltött be. [személyes adat] elmondása szerint azonban „*szokásjog*” alapján a Re'lem megalakulását követően is képviselte az EAFE-t nemzetközi konzultációkon, illetve [személyes adat] távolléte esetén minisztériumi egyeztetéseken.⁴⁵ Az EAFE megerősítette, hogy a Re'lem megalakulását megelőzően [személyes adat] titkári/igazgatói pozíciót töltött be az egyesülésben, bár a jogviszony fennállásának pontos időtartamáról nem nyilatkozott, és azzal kapcsolatos korabeli iratot (megbízási szerződést) sem csatolt be. Az EAFE ugyanakkor hangsúlyozta, hogy a Re'lem megalapítását követően [személyes adat] nem állt jogviszonyban az EAFE-vel, az EAFE, illetve a Re'lem alapítóinak kifejezett kérésére.⁴⁶
  53. Az EAFE székhelye annak megalapításától kezdve egészen 2017. március 30-ig az Energizer 1133 Budapest, Árbóc utca 6. szám alatti székhelyén⁴⁷ volt.
  54. Az EAFE előadása szerint az EAFE dokumentumait az Energizer székhelyén tárolták, miután [személyes adat], az EAFE igazgatója egyben az Energizer ügyvezetője is volt. [személyes adat] munkaviszonyának megszüntetése után az EAFE dokumentumai az Energizer székhelyén maradtak, azok további sorsáról az EAFE-nek nincs információja. Az EAFE egyes dokumentumai [személyes adat] Energizer-es vállalati laptopján voltak, amely adathordozót az Energizer visszavett és annak tartalmát az EAFE előadása szerint az Energizer törölte.⁴⁸
  55. Az EAFE a létesítő okiratát nem tudta a vizsgálat rendelkezésére bocsátani, a fentiekre tekintettel.⁴⁹ Az EAFE 2017. évet megelőzően hatályos létesítő okirata a cégnyilvántartásban sem szerepel.
  56. Az EAFE és a Re'lem között létrejött, 2005. május 1-jén kelt Együttműködési megállapodás⁵⁰ szerint a Re'lem megbízta az EAFE-t, hogy az elem és akkumulátor hulladékkal kapcsolatos hazai és közösségi jogalkotási folyamatok során a megbízó alapítóinak és a szervezethez szerződéssel csatlakozott elemforgalmazó vállalkozások számára érdekképviselői tevékenységet lásson el. A megbízott EAFE tevékenysége emellett kiterjedt a Re'lem fő tevékenységével kapcsolatos szakmai kérdésekben való javaslattételre és közös döntéshozatalra; a Re'lem ügyfélkörébe tartozó iparági szereplőkkel való folyamatos érdekképviselői kapcsolattartásra, valamint a Re'lem üzleti tevékenységének napi és teljes szintű ellenőrzésére. A felek abban is megállapodtak, hogy az EAFE a Re'lem napi üzletvitele kapcsán tanácsadást, szakmai felügyeletet végez.
  57. A Re'lem először akként nyilatkozott, hogy az EAFE és a Re'lem között szerződés egyáltalán nem jött létre.⁵¹ Utóbb azonban a Re'lem ügyfélkénti meghallgatásán

⁴⁴ Az EAFE egyes tagjai – így a CONFLEX Kereskedelmi Kft., a Kodak Fényképezési, Kereskedelmi Kft., a MAGNECO Szolgáltató Kft., a NAPPÉNY kereskedelmi Kft., a MONMARK Kereskedelmi és Ügynöki Bt., a Panasonic Magyarország Kft., a SANYO Energy (Europe) Corporate GmbH Magyarországi Fióktelepe – időközben jogutód nélkül megszűntek, azonban a cégnyilvántartásban ez csak 2017-ben lett átvezetve. (VJ/43-273/2015., 3. és 4. számú mellékletek) A Gillette jogutódja lett ugyan a P & G, azonban nem kérelmezte az EAFE-nél, hogy folytatni kívánna a tagi tevékenységet.

⁴⁵ VJ/43-232/2015., 2. és 4. kérdésre adott válasz és VJ/43-265/2015., 3. kérdésre adott válasz.

⁴⁶ VJ/43-297/2015., 1. kérdésre adott válasz.

⁴⁷ Az Energizer székhelye 1998. november 1-je és 2009. július 30. között volt a fenti, Árbóc utcai címen.

⁴⁸ VJ/43-258/2015., 2. kérdésre adott válasz. Az Energizer a [személyes adat] által használt laptop-ot a GVH rendelkezésére bocsátotta, a vizsgálat azonban nem azonosított releváns iratot rajta.

⁴⁹ VJ/43-258/2015., 2. pontra adott válasz.

⁵⁰ VJ/43-242/2015. számú bizonyíték-összefoglaló, 11. számú melléklet.

⁵¹ VJ/43-92/2015., 7. kérdésre adott válasz.

[személyes adat] az elé tárt, a felek által aláírt EAFE és Re'lem közötti Együttműködési megállapodásról már úgy fogalmazott, hogy az ténylegesen nem működött.⁵²

58. Az EAFE 2018. április 13-án végelszámolás alá került.

II.2. A piac egyéb szereplői, piaci részesedések

59. A vizsgált magatartás valamennyi típusú hordozható elem és hordozható akkumulátor terméket érintette, abból is adódóan, hogy a hordozható elem és akkumulátor hulladéokra vonatkozó, jogszabályban előírt visszagyűjtési kötelezettség teljes körű.
60. A hordozható elemek magyarországi nagykereskedelmi piacán a három eljárás alá vont elemgyártó által forgalmazott Varta, Energizer és Duracell márkák egymás versenytársainak, illetve a piac legjelentősebb szereplőinek voltak tekinthetők a vizsgálat alatt érintett időszakban. A három gyártó az elemek nagykereskedelmi piacának mintegy 60-75%-át fedik le.⁵³ E három vállalkozás versenytársaiként azonosíthatók a Panasonic elemmárkát forgalmazó Kapacitás Kft., a Sony elemmárkát forgalmazó LmLand Kft., a Sky elemmárkát forgalmazó ATC-TRADE Zrt. és a GP elemmárkát forgalmazó EMOS HU Kft. Növekvő jelentősége és piaci részesedése van az egyes kiskereskedelmi láncok által forgalmazott „saját márkás” elem termékeknek is.⁵⁴

II.3. A hordozható elem- és akkumulátor termékek visszagyűjtésének rendszere

61. Az elem- és akkumulátortermékek gyártóit és importőreit jogszabályi kötelezettség⁵⁵ terheli, hogy az általuk gyártott, illetve forgalomba hozott elemek és akkumulátorok visszagyűjtését elvégezzék, illetve visszagyűjtésükről gondoskodjanak. A hazai szabályozást döntően meghatározza a vonatkozó uniós jogalkotás, amelyet az Európai Unió irányelvi formában alkotott meg.⁵⁶
62. Az elem- és akkumulátortermékek visszagyűjtésére vonatkozó előírások szerint az elem- és az akkumulátorhulladékkal kapcsolatos visszavételi, begyűjtési és kezelési kötelezettség a gyártót terheli.⁵⁷ A gyártó az átvételi kötelezettsége alapján az elem- vagy akkumulátor-forgalmazótól, valamint a hulladékbirtokostól az elem- és akkumulátorhulladékot átveszi.⁵⁸ A gyártó gondoskodik arról, hogy lakott területen (a népsűrűséget is figyelembe véve), a fogyasztók mindennapi élete során használt területen, gyalogosan és gépjárművel könnyen megközelíthető speciális gyűjtőhelyek legyenek elhelyezve, ideértve azt az esetet is, amikor e kötelezettségét a forgalmazó vagy a gyártó megbízottja közreműködésével teljesíti.⁵⁹ A gyártó e kötelezettségének más gyártóval együttműködve, szakmai szövetség vagy közvetítő szervezet útján is eleget tehet.⁶⁰
63. Gyártónak az elem, illetve akkumulátor előállítója, valamint az minősül, aki, vagy amely az értékesítési módszertől függetlenül (beleértve a távollevők között kötött szerződést is) elemet, akkumulátort – akár gépjármű, elektromos vagy elektronikus berendezés

⁵² VJ/43-232/2015., 20. kérdésre adott válasz.

⁵³ VJ/43-249/2015., 2. és 3. számú mellékleteinek 6. pontja, VJ/43-31/2015., 17. kérdésre adott válasz, VJ/43-32/2015., 17. kérdésre adott válasz, VJ/43-27/2015., 17. kérdésre adott válasz.

⁵⁴ VJ/43-27/2015; VJ/43-31/2015; VJ/43-32/2015.

⁵⁵ A hulladékgazdálkodás törvényi előírásait 2012. december 31-éig a hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény szabályozta. E jogszabályt a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény váltotta fel, amelynek többször módosított változata jelenleg is hatályban van. A visszagyűjtéssel kapcsolatos részletszabályokat korábban az elemek és az akkumulátorok hulladékainak visszavételéről szóló 109/2005. (VI. 23.) Korm. rendelet, 2008. szeptember 26-ától 2012. december 31-éig az elemek és az akkumulátorok hulladékainak visszavételéről szóló 181/2008. (VII. 8.) Korm. rendelet rendezte. Jelenleg ezen előírásokat az elem- és akkumulátorhulladékkal kapcsolatos hulladékgazdálkodási tevékenységekről szóló 445/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet tartalmazza.

⁵⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 2006. szeptember 6-i 2006/66/EK irányelve az elemekről és akkumulátorokról, valamint a hulladékelemekről és -akkumulátorokról, továbbá a 91/157/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 266., 2006.9.26., 1. o.).

⁵⁷ Lásd a 105/2005. (VI.23.) Korm. rendelet és a 181/2008. (VII.8.) Korm. rendelet 3. §-át, valamint a 445/2012. (XII.29.) Korm. rendelet 5. § (1) és (2) bekezdéseit és a jogszabály 2. számú mellékletét.

⁵⁸ Lásd a 105/2005. (VI.23.) Korm. rendelet 3. §-át, a 181/2008. (VII.8.) Korm. rendelet 3. §-át, valamint a 445/2012. (XII.29.) Korm. rendelet 5. §-át.

⁵⁹ Lásd a 445/2012. (XII.29.) Korm. rendelet 5. § (4) bekezdését. Hasonló tartalmú előírást tartalmazott a 181/2008. (VII.8.) Korm. rendelet 3. § (5) bekezdése is.

⁶⁰ Lásd a 445/2012. (XII.29.) Korm. rendelet 8. § (1) bekezdését és a 181/2008. (VII.8.) Korm. rendelet 5. § (1) bekezdését.

alkotórészeként vagy tartozékaként – Magyarország területén elsőként forgalomba hoz.⁶¹ Forgalmazásnak minősül az elem, illetve akkumulátor – ellenérték fejében vagy ingyenesen – üzletszerű gazdasági tevékenység keretében történő rendelkezésre bocsátása, ideértve az e célból történő felkínálást is, továbbá az import.⁶²

64. A fenti – köztük a gyűjtési – kötelezettségek tehát nem csak az önálló termékként forgalomba hozott áramforrásokra vonatkoznak, hanem valamennyi, más termékekkel (pl. elektromos fogkefe, vezeték nélküli elektromos kéziszerszám, elektromos borotva, elektromos játékok, órák, zenelejátszók, zenélő képeslapok) együtt értékesített, vagy ahhoz tartozékként, ajándékba, stb. adott elemekre és akkumulátorokra is.
65. A 109/2005. (VI.23.) Korm. rendelet, a 181/2008. (VII.8.) Korm. rendelet és a hatályos 445/2012. (XII.29.) Korm. rendelet egységesen szabályozták/szabályozza a gyártót terhelő begyűjtési kötelezettség minimális mértékét, amely a forgalmazott hordozható elem, illetve akkumulátor mennyiségének (kg) arányához igazodott/igazodik. A 181/2008. (VII.8.) Korm. rendelet és a 445/2012. (XII.29.) Korm. rendelet mellékletében a gyűjtési kötelezettség mértéke mellett megjelent az annak megállapítására használandó képletet is. A visszagyűjtési kötelezettség mértéke folyamatosan növekedett, a vizsgált időszakban az összes eladott termék 7%-áról 2015-re már 45%-ra emelkedett. E kötelezettség teljesítése azt kívánta meg, hogy a koordináló szervezetek folyamatosan növeljék a visszagyűjtési kapacitásukat, illetve a fogyasztókat megfelelően edukálják, hogy azok a hulladékká vált elem- és akkumulátortermékeket a koordináló szervezetek által kihelyezett gyűjtőedényekbe dobják. A gyártót, illetve a közvetítő szervezetet nyilvántartási kötelezettség terheli, amelynek keretében az országos környezetvédelmi hatóság felé kell évente adatot szolgáltatniuk, a gyártó által forgalomba hozott, illetve átvett, gyűjtött elem- és akkumulátorhulladék mennyiségéről.⁶³

II.4. A begyűjtési kötelezettség teljesítésének Magyarországon alkalmazott modellje⁶⁴

66. Magyarországon a visszagyűjtési kötelezettség teljesítésére oly módon kerül sor, hogy a gyártók (importőrök) kötelezettségeik teljesítését koordináló szervezetre (a hatályos 445/2012. Korm. rendelet 8. § (1) bekezdésének b) pontja megfogalmazásában „közvetítő szervezet”⁶⁵) ruházzák át, amely díjfizetés ellenében, szerződésben rögzített feltételek mellett átvállalja a gyártót, illetve importőrt terhelő átvételi, gyűjtési, kezelési és tájékoztatási kötelezettségeket. A koordináló szervezet a szerződéses partnerei helyett összehangoltan visszagyűjtési rendszert épít ki, közös gyűjtőedényeket helyez ki az üzletekben, iskolákban illetve egyéb közösségi helyeken, és összehangoltan végzi a megtelt edények ürítését, valamint a használt elemek ártalmatlanítását.
67. Ez a megoldás biztosítja, hogy egységes, a fogyasztók minél nagyobb részét lefedő hálózat jöjjön létre, ezzel is elősegítve a lehető legnagyobb mértékű visszagyűjtés elérését.
68. A koordináló szervezetek átvállalják a hulladékká vált elem- és akkumulátortermékek begyűjtésével, hasznosításával, ártalmatlanításával kapcsolatos kötelezettségeket. A koordináló szervezeteknek való díjfizetés alapja az elemgyártók adatszolgáltatása,

⁶¹ Lásd a 445/2012. (XII.29.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdésének 8. pontját. Hasonló tartalmú rendelkezést tartalmazott a 181/2008. (VII.8.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdésének i) pontja is.

⁶² Lásd a 181/2008. (VII.8.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdésének j) pontját és a 445/2012. (XII.29.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdésének 5. pontját.

⁶³ Lásd a 445/2012. (XII.29.) Korm. rendelet 14. §-át és 4. számú mellékletét.

⁶⁴ VJ/43-27/2015; VJ/43-32/2015.

⁶⁵ A 109/2005. (VI.23.) Korm. rendelet 4. §-a és a 181/2008. (VII.8.) Korm. rendelet 5. § (1) bekezdése a „koordináló szervezet” fogalmat tartalmazták. A 109/2005. (VI.23.) Korm. rendelet szerint, a koordináló szervezet tevékenysége megkezdéséhez és folytatásához szükséges engedély iránti kérelemről az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség döntött. Koordináló szervezatként az volt nyilvántartásba vehető, amelynek szolgáltatásait bárki igénybe vehette az alapszabályában, vagy az alapító okiratában meghatározott feltételek teljesítése esetén, továbbá az alaptevékenységhez szükséges mértékű – legalább húszmillió forint – alaptőkével rendelkezett. A 181/2008. (VII.8.) Korm. rendelet szerint nonprofit gazdasági társaság kerülhetett koordináló szervezatként nyilvántartásba vételre, harmincmillió forintra növelte a minimális alaptőke összegét, és a nyilvántartásba vételnél a környezet védelmére vonatkozó jogszabály esetleges megsértését is figyelembe kellett venni. Lényegében ezzel azonos tartalmú a közvetítő szervezet definíciója is. (Lásd utóbbival kapcsolatban a 445/2012. (XII.29.) Korm. rendelet 12. §-át.)

amelynek keretében elemtípusok szerint közlik a szerződött koordináló szervezettel az értékesített mennyiségeket.

69. A Ht. 2. § (1) bekezdés 38a. pontja szerint a közvetítő szervezet olyan nonprofit gazdasági társaságként működő közvetítő, amely a hulladék hasznosítását vagy ártalmatlanítását nyilvántartásba vétel alapján szervezi.
70. A Ht. 29. §-a szerint a gyártók, a forgalmazók visszagyűjtési kötelezettségeik ellátása érdekében közvetítő szervezetet hozhatnak létre vagy bízhatnak meg azzal, hogy e kötelezettségeiket a közvetítő szervezet a gyártóktól, a forgalmazóktól díjfizetés ellenében, szerződésben rögzített feltételek mellett átvállalja.

II.5. A „látható díj” bevezetésének lehetősége

71. A Re’lem megalapítását megelőző szabályozási körülmények kapcsán megemlítendő, hogy 2003 novemberében az Európai Bizottság közzétette az elemekről és akkumulátorokról, valamint a hulladékelemekről és –akkumulátorokról, továbbá a 91/157/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2006/66/EK (2006. szeptember 6.) európai parlamenti és tanácsi irányelv tervezetét⁶⁶ (a továbbiakban: Irányelv tervezet).
72. Az Irányelv tervezet kidolgozása során merült fel az ún. „látható díj” („visible fee”) bevezetése.⁶⁷ Az Irányelv tervezet szerint a „látható díj” a végfelhasználó/fogyasztó számára a vásárláskor jelentkezik, és a termék árából elkülöníthető részt képezett volna. A gyűjtési és hasznosítási célkitűzések elérésén túlmenően a „látható díj” a fogyasztó számára világossá tette volna az elem, illetve akkumulátor hulladék környezetet nem veszélyeztető kezelése során (elkülönített gyűjtési rendszerek fenntartása, illetve hulladékká vált elem-akkumulátor szállítása, kezelése) felmerülő költségeket. Az Irányelv tervezet szerint⁶⁸ a gyártók (ideértve azokat is, akik egy terméket az adott ország területén először forgalomba hoznak) alkalmazhattak volna „látható díjat” az új elemek és akkumulátorok eladásánál, az irányelv átültetésétől számított maximum négy éves időtartamig.⁶⁹
73. Az Európai Parlament az Irányelv tervezetet első olvasatban 2004. április 20-án fogadta el, ekkor a tervezet preambulumban a „látható díj” már nem szerepelt. Erre tekintettel a hazai szabályozásban sem jelent meg a „látható díj”, vagy bármely, a végső felhasználókra (fogyasztókra), illetve a kereskedőkre hárítható díj.⁷⁰
74. Az eljárás alá vontak hivatkoztak arra, hogy a Re’lem megalakulása előtt egyeztetéseket folytattak a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériummal, többek között a látható díj beépíthetősége kapcsán. A Minisztérium jogutódja, a Földművelésügyi Minisztérium azzal kapcsolatban, hogy a piac szereplőivel, illetve azok szakmai szervezeteivel (így például az EAFE-vel) folytatott bármely kommunikáció során felmerült-e a „látható díj” alkalmazhatóságának, valamint a Re’lem felé fizetendő hulladékkezelési díj kereskedelmi partnerek, illetve a fogyasztók felé történő érvényesítésének, illetve a számlában való megjelenítésének kérdése, illetve adott-e e kérdésekben tájékoztatást, akként nyilatkozott, hogy a rendelkezésükre álló adatok alapján nem állapítható meg, hogy ezek a témák felmerültek volna az iparági szereplőkkel, illetve szervezeteikkel folytatott egyeztetések során.⁷¹
75. Az EAFE 2005. június 23-i⁷² taggyűléséről készült jegyzőkönyv 1. pontja, valamint a taggyűlésen bemutatott prezentációs dia szerint [személyes adat] említést tett arról, hogy az EAFE felvette a kapcsolatot a GVH-val. A jegyzőkönyv erre vonatkozó része szerint a „*cél az volt, hogy közös díjbeépítés esetén a versenyhivatal adjon felmentést kartellgyanú alól*”.

⁶⁶ HL L 266., 2009.9.26., 1. o.

⁶⁷ VJ/43-198/2015.

⁶⁸ Lásd az Irányelv tervezet (11) preambulum bekezdését és 23. cikkét.

⁶⁹ VJ/43-198/2015.

⁷⁰ VJ/43-198/2015., 1.2. kérdésre adott válasz.

⁷¹ VJ/43-198/2015., 1.4., 1.5., 2.2. és 2.3. kérdésekre adott válaszok.

A jegyzőkönyv szerint ezt megelőzően 2003. május 23-án tartottak taggyűlést.

76. A Re'lem ügyfélkénti meghallgatásán [személyes adat] előadta, hogy két kapcsolatfelvételt került sor a GVH-lal. Az egyik megkeresés a Re'lem megalakulásakor, annak jogi képviselőjén keresztül történt, „valószínűleg a látható díj” alkalmazásának tárgyában. A megkeresés eredményéről a Re'lem-nek nincs tudomása, de elmondása szerint lehet, hogy az nem vezetett eredményre. A másik kapcsolatfelvétel 2006 tavaszán történt, ekkor a GVH kereste meg őket, működésük részleteit mérte fel. A megkeresésben szereplő kérdésekre a Re'lem válaszolt, az ügy további folytatásáról azonban nincs tudomása.⁷³
77. A vizsgálat csak a Re'lem által is becsatolt, a GVH által a Re'lem részére küldött 2006. évi megkeresést tudta azonosítani a GVH iktatási rendszerében, amely megkeresés azonban tartalmilag nem áll összefüggésben a Re'lem valamely esetleges, korábbi beadványával.⁷⁴ Egyéb, a GVH és a Re'lem, vagy az EAFE közötti kommunikáció nem került feltárára.

II.6. A Re'lem átvállalási megállapodás alapján végzett tevékenysége, a tevékenységéért fizetendő díj

78. A Re'lem közvetítő szervezetként átvállalási megállapodás alapján átvállalja a gyártótól⁷⁵ a hulladékká vált hordozható elem, illetve akkumulátor gyűjtése, hasznosítása és ártalmatlanítása kötelezettségét, valamint ezen gyűjtés, hasznosítás, ártalmatlanítás szervezését, koordinálását.⁷⁶ Az Átvállalási megállapodás a szintén a gyártót terhelő, a fogyasztók tájékoztatásának kötelezettségének a Re'lem-re történő átruházására is kiterjed.⁷⁷
79. Az Átvállalási megállapodás szerint a Re'lem az átvállalt kötelezettségeket oly módon teljesíti, hogy a meghatározott gyűjtőpontot működtető szervezetekkel hulladék begyűjtési megállapodást köt, részükre a hulladékká vált hordozható elemek, akkumulátorok visszavételéhez gyűjtődényt biztosít, a visszavett hulladékot alvállalkozók igénybevételevel begyűjti, majd a begyűjtött hulladékot a hulladékkezelő részére átadja.⁷⁸
80. Az Átvállalási megállapodás értelmében a Re'lem az átvállalt kötelezettségek teljesítésért hulladékkezelési díjra jogosult. Az Átvállalási megállapodás szerint, az adott évre vonatkozó éves hulladékkezelési díjat a Re'lem az Általános Szerződési Feltételek (a továbbiakban: ÁSZF) rendelkezései alapján állapítja meg, az ÁSZF 2. számú melléklete szerinti képlet segítségével.⁷⁹
81. Az Átvállalási megállapodás utal arra, hogy az ÁSZF és az Üzletszabályzat⁸⁰ elválaszthatatlan részeit képezik.⁸¹
82. Az ÁSZF⁸² szerint a Re'lem az adott évre vonatkozó hulladékkezelési díjat a gyártó által az Éves Jelentésben,⁸³ illetve az Előzetes Jelentésben⁸⁴ a Re'lem rendelkezésére bocsátott adatok és az átvállalt kötelezettségek teljesítéséhez szükséges kalkulált

⁷³ VJ/43-232/2015., 12. kérdésre adott válasz.

⁷⁴ A GVH Ipari és Élelmiszergazdasági Irodája 2006. március 14-én kelt, AL/322/2006. számú megkereséssel fordult a Re'lem-hez, a szerződéses partnereivel kötött szerződése mintapéldányát, valamint egyéb, a Re'lem piaci részvételére vonatkozó adatot kérve. A Re'lem 2006. április 3-án kelt válaszában reagált a megkeresésre.

⁷⁵ A szabályozás szerint gyártónak minősül az elem- és akkumulátor előállítója mellett az is, aki azt Magyarországon elsőként forgalomba hozza.

⁷⁶ Lásd a VJ/43-44/2015., 2. számú mellékletben a 2013. január 1-jétől hatályos Átvállalási megállapodások 3. pontját. 2013. január 1-jét megelőzően az Átvállalási megállapodás a hulladékká vált hordozható elem, illetve akkumulátor visszavétele, begyűjtése, hasznosítása és ártalmatlanítása kötelezettségének átvállalására, valamint ezen visszavétel, begyűjtés, hasznosítás, ártalmatlanítás szervezésére, koordinálására vonatkozott. (Lásd a VJ/43-30/2015., 6. számú melléklet, 2013. január 1-jét megelőzően hatályos Átvállalási megállapodások 3. pontját.)

⁷⁷ Lásd a VJ/43-44/2015., 2. számú mellékletben az Átvállalási megállapodás egyes változatainak 2.3. pontját.

⁷⁸ VJ/43-44/2015., 2. számú melléklet, Átvállalási megállapodás, 3.2. pont.

⁷⁹ VJ/43-44/2015., 2. számú melléklet, Átvállalási megállapodás, 4. pont.

⁸⁰ VJ/43-44/2015., 3. számú melléklet.

⁸¹ VJ/43-44/2015., 2. számú melléklet, 1.1. pont.

⁸² VJ/43-44/2015., 1. számú melléklet

⁸³ Az ÁSZF szerint az elemek és elemméretű akkumulátorok Éves Jelentése a gyártó által a tárgyév megelőző évben belföldön forgalomba hozott termékeinek mennyiségét tartalmazza, amelyet tárgyév követő év január 15-ig készítenek el.

⁸⁴ Az ÁSZF szerint Előzetes Jelentést kell a gyártónak készítenie tervezett értékesítéséről, ha a tárgyév megelőző évben nem hozott forgalomba elemet és akkumulátort.

költségek alapján határozza meg, a 2. számú mellékletében található képlet⁸⁵ segítségével.

83. A hulladékkezelési díj mértékére a Re'lem ügyvezetője tesz javaslatot, az éves költségvetési tervezetben. A költségvetés és így a hulladékkezelési díj kialakítása során egyrészt a Re'lem közhasznú, illetve jelenleg non-profit jellegét, másrészt a gazdaságos és fenntartható gazdálkodását tartják szem előtt, vagyis, hogy a Re'lem árbevétele biztosítsa a hulladékkezelési kötelezettségei ellátásának költségeit és a szervezet működőképességét.⁸⁶
84. A vizsgált időszakban ennek során mérlegelték, hogy 2005-től minden évben emelkedett a kötelező gyűjtési arány, emellett figyelembe vették a Re'lem szerződött partnerei által forgalomba hozott áramforrások mennyiségét. A hulladékkezelési díj nyújtott fedezetet a hulladékgyűjtő rendszer országos kiépítésére is, melynek fejlesztési céljai évente változtak és az ezekkel kapcsolatos jogszabályi előírások is több alkalommal módosultak. Ezen tényezőket foglalta össze az ügyvezető az éves költségvetési tervezetben, amelynek alapján a taggyűlés döntött a hulladékkezelési díj mértékének esetleges változtatásáról.⁸⁷
85. Mivel a Re'lem a jogszabályi előírásoknak megfelelően a különböző elem- és akkumulátor hulladékokat – azok típusától függetlenül – egységesen gyűjti, illetve az elem- és akkumulátorhulladékok gyűjtési, szállítási, válogatási, ártalmatlanítási és újrahasznosítási költségei a hulladékok tömege arányában merülnek fel, ezért a Re'lem a hulladékkezelési díjat is valamennyi forgalomba hozott termékre nézve egységesen, meghatározott tömegről (Ft/kg) vonatkozóan állapítja meg.⁸⁸
86. A hulladékkezelési díjat ugyanolyan feltételekkel és módon alakítják ki a tagok és a szerződés partnerek esetén.⁸⁹
87. Az adott vállalkozás által a Re'lem felé fizetendő hulladékkezelési díj számítása a vállalkozás által benyújtott Éves Jelentésben szolgáltatott tömeg adat (előző évi forgalomba hozatal, kg) és az adott naptári évre megállapított és közzétett hulladékkezelési díj összege figyelembe vételével történik.⁹⁰
88. A hulladékkezelési díj mértéke – melyről a Re'lem taggyűlés volt jogosult dönteni - a vizsgált időszakban a következők szerint alakult:⁹¹

Döntés időpontja	Hulladékkezelési díj összege (Ft/kg)	Érvényesség időszaka
2005.07.26.	47,37	2005.08.22. – 2005.12.31.
2006.01.18.	161	2006.01.01. – 2006.12.31.
2007.02.15.	149	2007.01.01. – 2007.12.31.
2008.02.14.	179,9	2008.01.01. – 2009.12.31.
2009.09.10., 2010.08.28.	220	2010.01.01. – 2011.12.31.
2011.05.31.	240	2012.01.01. – 2012.12.31.
2012.07.26.	290	2013.01.01. – 2014.03.31.
2014.02.07.	324	2014.04.01. –

89. A Re'lem hangsúlyozta, hogy tevékenysége során hulladékkezelési díjat állapít meg, az EHKD kifejezést – amely az Elkülönített Hulladékkezelési Díj rövidítése – egyes gyártók alkalmazták. Elismerte ugyanakkor, hogy néhány esetben előfordult, hogy ez a

⁸⁵ A képlet szerint a fizetendő hulladékkezelési díj nettó összege a gyártó tárgyidőszakra vonatkozó elem és akkumulátor kibocsátása (kg) és a hulladékkezelési díj (kilogrammonként) szorzata.

⁸⁶ VJ/43-30/2015., 8. és 17. kérdésekre adott válaszok, valamint a VJ/43-44/2015. 6. kérdésre adott válasz.

⁸⁷ VJ/43-30/2015., 17. pont és VJ/43-44/2015., 6. kérdésre adott válasz.

⁸⁸ VJ/43-44/2015., 4. kérdésre adott válasz és VJ/43-44/2015., 7. kérdésre adott válasz.⁸⁸

⁸⁹ VJ/43-30/2015., 18. kérdésre adott válasz.

⁹⁰ VJ/43-30/2015., 18. kérdésre adott válasz.

⁹¹ VJ/43-44/2015., 4. számú melléklet és VJ/43-92/2015., 1. számú melléklet.

kifejezés – a gyártók szóhasználatára visszavezethetően – a Re’lem kommunikációjában is megjelent, ami téves megfogalmazás következménye volt.⁹²

II.7. A Re’lem mellett működő egyéb koordináló szervezetek

90. Magyarországon a használt elemek és akkumulátorok visszagyűjtése szinte kizárólag közvetítő szervezeteken keresztül valósul meg. Az eljárás alá vont elemgyártó vállalkozások – a fentiek szerint – a tulajdonukban lévő Re’lem-mel szerződve teljesítik visszagyűjtési kötelezettségüket.
91. Az eljárás alá vont közvetítő szervezet mellett több más vállalkozás is hasonló visszagyűjtési hálózatot hozott létre. Az eljárás alá vont versenytársaként működő közvetítő szervezetek közül kiemelendő a Re-Bat Szolgáltató Nonprofit Közhasznú Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: Re-Bat), illetve a CCR REBAT Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: CCR REBAT), amelyek hasonló modellben végzik az elem- és akkumulátortermékek visszagyűjtését.⁹³
92. Az eljárás alá vont Re’lem-hez hasonlóan a Re-Bat és a CCR REBAT is az értékesített, visszagyűjtési kötelezettséggel érintett termékek súlya arányában határozza meg szolgáltatásai éves díját, amelyet a velük szerződő elemgyártó és –forgalmazó vállalkozások fizetnek meg.

II.8. A feltételezett jogsértő magatartás bemutatása

93. Ugyan már a lenti 2005. július 16-i időpontot megelőzően - az EAFE 2005. június 23-i taggyűlésén⁹⁴ - is felmerült a felek között témaként a hulladékkezelési díj áthárításának és így vevők által való megfizetésének gondolata, egyetértés az áthárításban az eljáró versenytanács álláspontja szerint 2005. július 16-ai Re’lem taggyűlésen alakult ki a felek között.
94. Az eljárás során feltárt korabeli irati bizonyítékok, a független felektől származó, egymással egybehangzó, a jogsértést elismerő engedékenységi nyilatkozatok⁹⁶ és a jogsértést szintén elismerő egyezségi nyilatkozatok⁹⁷ szerint megállapítható, hogy az Energizer, a Spectrum Brands és a Gillette⁹⁸ egyeztetéseket folytatott legkésőbb 2005. július 16-tól arról, hogy az általuk alapított, a hordozható elem és akkumulátor termékek kötelező visszagyűjtését végző Re’lem felé fizetendő új költségelem, a hulladékkezelési díj összegét teljes egészében a vevőkkel fizettetik meg. A hulladékkezelési díj áthárításának egyeztetett módja annak elkülönült számlatételként való szerepeltetése volt.
95. A Re’lem 2005. július 16-i, a Re’lem székhelyén tartott taggyűléséről készült jegyzőkönyv szerint⁹⁹ [személyes adat] ügyvezető mellett a Spectrum Brands ([személyes adat]), az Energizer ([személyes adat]) és a Gillette ([személyes adat]) vettek részt. A taggyűlésen [személyes adat] – a Re’lem felé az egyes vállalkozások által fizetendő hulladékkezelési díj kiszámításához szükséges, a forgalmazott mennyiségekről a Re’lem felé leadott bevallás kapcsán – elmondta, hogy „*a mennyiségek alapján automatikusan számol a táblázat súlyokat. Egy díjkalkulátor is került a táblázat végére... A súlykalkuláció alapján készül egy előzetes darabár. Ezt az összeget áthárítjuk a vásárlóinkra*”. [személyes adat] hozzátette ehhez, hogy „*egységesen kell kommunikálnunk, hogy ez egy hulladékkezelési díj, hogy a kereskedőink ne értékeljék áremelésként. Célszerű most magasabb díjat megállapítanunk, hogy ne kelljen jövőre emelnünk. Célszerű 3 éves időtartamban*

⁹² VJ/43-30/2015., 13. és 16. pontok.

⁹³ VJ/43-30/2015; VJ/43-163/2015; VJ/43-166/2015.

⁹⁴ VJ/43/2015/PG/11, VJ/43-83/2015., 3. számú melléklet; VJ/43-34/2015., E/8. számú melléklet, jegyzőkönyv 11., „Szükséges lépések” című pontja

⁹⁵ VJ/43-83/2015., 6. számú melléklet, „Az egyesülés munkájának összefoglalása” című fejezet

⁹⁶ VJ/43-249/2015. és VJ/43-34/2015.

⁹⁷ VJ/43-393/2015. és VJ/43-396/2015.

⁹⁸ A Gillette 2007. január 1-jével olvadt be a Procter & Gamble-be.

⁹⁹ VJ/43-30/2015., 7. számú melléklet, 4. oldal

gondolkodnunk. Ha külön soron tüntetjük fel a számlán („Hulladékkezelési díj”), akkor statisztikát is lehet belőle készíteni”.

96. A 2005. július 26-án az Energizer székhelyén tartott Re’lem taggyűlésről készült jegyzőkönyv szerint¹⁰⁰ [személyes adat] a taggyűlésen felhívta a figyelmet arra, hogy „senki nem nyilatkoztathatja ki, hogy egységesen az iparág emel, a szállítók maguk döntenek”. [személyes adat] elmondta azt is, hogy amint elfogadták a hulladékkezelési díjat, az Energizer 15 napon belül áthárítja a kereskedelmi partnereire. A [személyes adat] által elmondottakra reagálva [személyes adat] hangsúlyozta, hogy „fontos, hogy tartsuk magunkat ahhoz, amiben megállapodtunk. Legalábbis a három nagy (Varta, Duracell, Energizer).” Az Energizer, a Gillette és a Spectrum Brands ezeket követően tartalmilag és formailag megegyező értesítő leveleket¹⁰¹¹⁰² küldtek a kereskedelmi partnereiknek, amelyekben értesítették őket, hogy árváltozás nem történt, csupán az EHKD kerül feltüntetésre minden egyes olyan termékhez rendelt, mely maga elem vagy akkumulátor, esetleg ilyet tartalmaz. A metaadatok szerint a levél szerzője [személyes adat]. A P & G-nél a helyszíni kutatás során birtokba vett, „EHKD bevezetés értesítés” elnevezésű, 2005. szeptember 8-i keltezésű word-dokumentum szerzője¹⁰³ az Energizer, illetve [személyes adat] („Energizer – [személyes adat]”) volt, emellett a levél szövege is tartalmazta egy helyen az Energizer nevét és a Gillette által nem forgalmazott elemlámpa termékeket.
97. A Spectrum Brands a 2005. szeptember 15-i Kereskedői Hírek című kiadványában¹⁰⁴ tájékoztatást adott partnerei számára az EHKD bevezetéséről, és azt tartalmazta egyebek mellett, hogy „Az EHKD-t minden elemforgalmazó egységesen október 15-től vezeti be”.
98. A 2005. október 26-án a Gillette feletti irányításszerzés előkészítése során folytatott, az üzletág kérdéseinek felmérésére indult „mapping” során, 2005. október 26-án a P&G és a Gillette közötti megbeszélésen készült emlékeztető¹⁰⁵ és a P&G ahhoz kapcsolódó nyilatkozata szerint szóba került, hogy az elemek visszagyűjtésének költsége „iparági megállapodás” alapján 100%-ban áthárításra kerül az üzleti partnerekre.¹⁰⁶
99. A három gyártó a továbbiakban is egyeztetett a hulladékkezelési díj áthárításáról, aminek megvalósulási formája 2007-ig valamennyiük részéről a díj külön tételként történő feltüntetése volt. A P&G 2007 januártól kezdődően már nem tüntette fel külön tételként a hulladékkezelési díjat a számláin, hanem az EHKD összegét beépítette áraiba, és az általa kiállított számlákon csak a megfizetés tényére utalt¹⁰⁷. A P&G a díjtétel elkülönült számlázásának befejezését követően is részt vett azon Re’lem taggyűléseken, amelyek témája többek között a hulladékkezelési díj áthárítása volt a gyártók között.
100. A Re’lem 2007. május 29-i taggyűlésén¹⁰⁸ - amelyen a Spectrum Brands nem vett részt - az Energizer számon kérte a P&G-n, hogy miért nem számláz elkülönítetten, vagyis, hogy miért nem a korábbi egyeztetésüknek megfelelően jár el. Energizer felvetette, hogy jogszabály kötelezettséggé kellene váljon a hulladékkezelési díj külön számlázása. A három gyártó a 2008. február 14-i Re’lem taggyűlés¹⁰⁹ során is szóba hozták a hulladékkezelési díj elkülönítést, az Energizer bejelentette a versenytársai előtt, hogy árait emelni fogja („E emelni fog: LKD¹¹⁰”), a hulladékkezelési díj változásával összefüggésben. A taggyűlésen készült feljegyzésen az is szerepel (a hulladékkezelési

¹⁰⁰ VJ/43/2015/PG/7., VJ/43-30/2015., 7. számú melléklet, 2005. július 26-i taggyűlésről készült jegyzőkönyv; VJ/43-34/2015., E/10. sz. melléklet, VJ/43-83/2015., 10. számú melléklet.

¹⁰¹ VJ/43-244/2015. számú bizonyíték-összefoglaló 3. számú melléklet.

¹⁰² VJ/43-137/2015.; VJ/43-243/2015. számú bizonyíték-összefoglaló 5. számú melléklet.

¹⁰³ VJ/43-244/2015. számú bizonyíték-összefoglaló 3. számú melléklet.

¹⁰⁴ VJ/43-137/2015., melléklet és VJ/43-243/2015. számú bizonyíték-összefoglaló 6. számú melléklet.

¹⁰⁵ VJ/43-34/2015., E/22. számú melléklet.

¹⁰⁶ „100% of the fee for re-collecting batteries is being involved to trade partners based on the industry practice agreement.”

¹⁰⁷ VJ/43-34/2015., E/19. számú melléklet.

¹⁰⁸ VJ/43/2015/PG/24., VJ/43-34/2015., E/23. számú melléklet.

¹⁰⁹ VJ/43/2015/PG/27. számú irat.

¹¹⁰ Az LKD az eljáró versenytanács álláspontja szerint elírás és EHKD-ra vonatkozik.

- díj növekedésével kapcsolatban), hogy „*ha egyszerre emel, akkor nincs kartell*”, ami a gyártók átadói árnövelésére vonatkozatható, hiszen a Re’lemnek fizetendő díjra nem vonatkozhatott, mivel azt a taggyűlés közösen fogadta el.
101. Egy feltehetően 2008. nyarán történt megbeszélésről keletkezett P&G feljegyzés¹¹¹ szerint a megbeszélésen olyan témák is szóba kerültek, amik a Re’lem működését és a hulladékkezelési díj növekedésével kapcsolatos árváltozást érintik. A korabeli jegyzet, valamint a P&G ehhez fűzött nyilatkozata alapján megállapítható, hogy a P&G és/vagy az Energizer, illetve a Spectrum Brands között – pontosan nem azonosított időpontban és körülmények között – ismét szóba került a hulladékkezelési díj jövőbeli, konkrétan még meg nem határozott időpontban történő emelése, és azzal összefüggésben a majdani áremelés kérdése.
102. 2009-ben is folytatódott a három gyártó között a hulladékkezelési díj áthárítására vonatkozó megbeszélés, a Re’lem közreműködésével. [személyes adat] a 2009 szeptemberi Re’lem taggyűlés előtt¹¹²¹¹³ megtárgyalandó témának az „*EHKD változás, átvezetése a piacra*” témát javasolta. A 2009 novemberi taggyűlés előtt [személyes adat] a következő témát javasolta felvenni a napirendi pontok közé: „*EHKD-val kapcsolatos kommunikáció a kereskedelem felé*”. Miután 2011-ben újra módosult a hulladékkezelés díja, az Energizer és a Spectrum Brands is megküldte a kereskedelmi partnerei számára azt az EAFE fejléces „Ajánlott Elkülönített Hulladékkezelési Díj elemfajtánként” táblázatot, amit a Re’lem küldött meg számukra.
103. A felek arra irányuló egyeztetését, hogy a hulladékkezelési díjat teljes egészében áthárítják kereskedelmi partnereik számára, az EAFE által kiküldött körlevelek támogatták, hiszen a tényleges tevékenységet nem folytató, taggyűlést nem tartó EAFE a körlevelei¹¹⁴¹¹⁵¹¹⁶ és tájékoztatói¹¹⁷¹¹⁸ révén azt a látszatot keltette, hogy a hulladékkezelési díj EHKD-ként való áthárítása az iparági szervezettől származik. Az áthárítás iparági megalapozottságának látszatát hivatott kelteni, a gyártók megállapodásának iparági szintű érvényesítésében közreműködve. A 2005. évi körlevél például azt is tartalmazta, hogy EAFE tagvállalatai „*törekszenek arra, hogy e környezetvédelmi kötelezettségek díjtétele ne torzítsa a piacot, tehát, hogy azt a lehető legkevesebb változtatással hárítsa a szennyezőre, a hulladék birtokosára, a fogyasztóra*”. Egy 2008. szeptember 23-i Re’lem-mel közös tájékoztatón¹¹⁹ például a prezentációs dia szerint elhangzott, hogy „*Javasoljuk az EHKD beszédési díjak ennek megfelelő módosítását a költség veszteségek elkerülése érdekében*”. A 2009 november 20-i körlevélben többek között szerepelt, hogy „*[e]gyesülésünk szakmai javaslata az, hogy a vevők felé az új EHKD mértéket 2010. január 1-i hatállyal jelentsék be és az új 220 Ft-os mértéket alkalmazzák. Az iparág minden szereplőjének érdeke, hogy ezeket a változásokat érvényesíteni tudja [...]*”. A körlevél csatolmányai között volt egy táblázat, ami elemtípusokra és súlyokra lebontva tartalmazta az EHKD díjakat, a csatolmány szerzője a metaadatok szerint [személyes adat]. A körlevél alján [személyes adat] Energizer-es e-mail címe és telefonszáma mellett [személyes adat] elérhetősége szerepelt. Az emailt, mint EAFE tájékoztatót az Energizer alkalmazottja [személyes

¹¹¹ VJ/43/2015/Pg/25.; VJ/43-34/2015., E/27. számú melléklet.

¹¹² VJ/43-34/2015., E/28. számú melléklet.

¹¹³ VJ/43-34/2015., E/29. számú melléklet és VJ/43-244/2015. számú bizonyíték-összefoglaló, 4. számú melléklet.

¹¹⁴ VJ/43-83/2015., 7. számú melléklet, VJ/43-243/2015. számú bizonyíték-összefoglaló 4. számú melléklete („*Kereskedői tájékoztató 050727.doc*” elnevezésű irat), VJ/43-244/2015. számú bizonyíték-összefoglaló 1. számú melléklete („*Kereskedői tájékoztató 050727.doc*” elnevezésű irat). Az iratot [személyes adat] készítette.

¹¹⁵ VJ/43-49/2015., 7. számú melléklet és VJ/43-242/2015. számú bizonyíték-összefoglaló, 3. számú melléklet, „*EAFE EHKD tájékoztató 091120.pdf*” elnevezésű dokumentum

¹¹⁶ „*EAFE kreskedői tájékoztató a 2013.pdf*” elnevezésű melléklet, VJ/43-243/2015. számú bizonyíték-összefoglaló 4. számú melléklete, VJ/43-34/2015., E/36. sz. melléklet; VJ/43-89/2015., 3. sz. melléklet.

¹¹⁷ VJ/43-242/2015. számú bizonyíték-összefoglaló 12. számú melléklet.

¹¹⁸ VJ/43-242/2015 számú bizonyíték-összefoglaló, 2. számú melléklet, „*EAFE tájékoztató 2008_09_23.ppt*” elnevezésű prezentáció.

¹¹⁹ VJ/43-242/2015 számú bizonyíték-összefoglaló, 2. számú melléklet, „*EAFE tájékoztató 2008_09_23.ppt*” elnevezésű prezentáció.

- adat] nevében¹²⁰ küldte. Ezen EAFE körlevelet az Energizer és a Spectrum Brands is megküldte egyes partnereinek.¹²¹
104. A Re'lem egyes – így a 2005. július 16-i¹²², 2005. július 26-i¹²³, 2007. május 29-i¹²⁴ és 2008. február 14-i – taggyűlésein teret adott a tagok közötti, a hulladékkezelési díj vevőkre történő áthárítására vonatkozó megbeszéléseknek. Máskor, a lentiek szerint az EAFE tájékoztató körleveleit és ahhoz mellékelte táblázatokat is megküldte a három tagvállalkozás gyártónak, mely táblázatok tetelesen tartalmazták az aktualizált EHKD díjakat elemfajtánként. A 2009-es taggyűlései előtt az EHKD piacon való átvezetését javasolta a Re'lem tagoknak megbeszélésre^{125 126}.
105. Fentiekén túl a Re'lem a 2006. február 15-én kelt díjkielégítés¹²⁷ szövege szerint emlékeztetőül megküldte szerződéses partnereinek „a forgalmazók által áthárított EHKD fajtánkénti összegeit”, amely elem, illetve akkumulátor típusonkénti csoportokban tartalmazza az egyes termékek nevét, súlyát, valamint „a 2005. évben áthárított fajtánkénti EHKD, nettó” elnevezésű oszlopot¹²⁸, amely az áthárítás támogatását szolgálta.
106. A Re'lem 2011 és 2014 között is úgy járt el, hogy partnerei felé a továbbhárítás szükségességét kommunikálta, így a három gyártó közt létrejött megállapodás szerinti árazási gyakorlatot (azaz a továbbhárítást) általánosan bevett gyakorlatnak tüntette fel. 2011. augusztus 18-i e-mail¹²⁹ mellékletében megküldte a három gyártónak az EHKD részletes díjait tartalmazó – EAFE - táblázatot, hogy azt „kereskedelmi partnereinek továbbháríthassa”. A Spectrum Brands¹³⁰ és az Energizer is továbbküldte partnerei számára a táblázatot.¹³¹
107. 2012-ben a 2013. évi hulladékkezelési díjról való Re'lem döntés kapcsán [személyes adat], mint az Energizer ügyvezetője a Re'lem határozattervezete kapcsán a Re'lem és a két másik gyártó képviselője számára jelezte emailben¹³², elfogadja a határozati javaslatot, egyben prezentációs anyagokat, háttéradatokat kért annak piacon való bevezetéséhez, ami véleménye szerint nem lesz könnyű. Az Energizer ezen levelével gyakorlatilag értesítette versenytársait, hogy a megemelt hulladékkezelési díjat át kívánja hárítani a vevőire.
108. A Re'lem ügyvezetője, [személyes adat] 2012. szeptember 5-i, „Kereskedői tájékoztató díjváltozásról” tárgyú e-mailje¹³³ mellékleteként megküldte a három gyártó részére a kereskedőknek szánt tájékoztatást, a „díjváltozás keresztülvitele érdekében”. Az e-mail mellékletében szerepel az EAFE fejlécével ellátott, kereskedelmi vállalkozásoknak címzett körlevél.¹³⁴ A körlevél azzal zárult, hogy a díjat a korábbiakhoz hasonlóan a fogyasztóknak kell megfizetniük, továbbá, az annak fogyasztókra történő áterheléséhez segítségül megküldik annak az egyes elem- és akkumulátor típusokra jutó összegét. A körlevél melléklete tartalmazta az „Ajánlott Elkülönített Hulladékkezelési Díj elemfajtánként” fejlécű táblázatot, amelyben a 2013. január 1-jétől érvényes nettó

¹²⁰ VJ/43-34/2015., E/31. számú melléklet és VJ/43-242/2015. számú bizonyíték-összefoglaló 1. számú melléklete.

¹²¹ Lásd az Energizer VJ/43-48/2015. számú irat 8. kérdésre adott választát és 12. számú mellékletét, a Spectrum Brands vonatkozásában pedig az AKKUTRADE Kft. VJ/43-137/2015. számú adatszolgáltatása 5. számú mellékletét és a PBS Hungária Kft. VJ/43-119/2015. számú adatszolgáltatásának mellékletét.

¹²² VJ/43-30/2015., 7. számú melléklet, 4. oldal

¹²³ VJ/43/2015/PG/7., VJ/43-30/2015., 7. számú melléklet, 2005. július 26-i taggyűlésről készült jegyzőkönyv; VJ/43-34/2015., E/10. sz. melléklet, VJ/43-83/2015., 10. számú melléklet.

¹²⁴ VJ/43/2015/PG/24., VJ/43-34/2015., E/23. számú melléklet.

¹²⁵ VJ/43-34/2015., E/28. számú melléklet.

¹²⁶ VJ/43-34/2015., E/29. számú melléklet és VJ/43-244/2015. számú bizonyíték-összefoglaló, 4. számú melléklet.

¹²⁷ VJ/43-137/2015., 12. számú melléklet (Akkutrade Kft. adatszolgáltatása)

¹²⁸ A Re'lem díjkielégítéséhez csatolt melléklet az LG Electronics Magyar Kft. VJ/43-161/2015. számú adatszolgáltatásának mellékletében található.

¹²⁹ VJ/43-34/2015., 34. számú melléklet.

¹³⁰ A Spectrum Brands kifejezetten akként nyilatkozott a táblázatról, hogy azt az EAFE küldte meg, illetve készítette tagjai számára

¹³¹ VJ/43-47/2015., 1. számú melléklet, illetve VJ/43-48/2015., 8. kérdésre adott válasz és 17. számú melléklet. A PBS Hungária is becsatolta az iratot a VJ/43-119/2015. számú adatszolgáltatása mellékleteként, mint a Spectrum Brands-tól kapott tájékoztatót.

¹³² VJ/43-249/2015. 3. számú mellékletének 12. számú melléklete.

¹³³ VJ/43-243/2015. számú bizonyíték-összefoglaló 2. számú melléklete, VJ/43-34/2015., E/35. számú melléklet.

¹³⁴ „EAFE kereskedői tájékoztató a 2013.pdf” elnevezésű melléklet, VJ/43-243/2015. számú bizonyíték-összefoglaló 4. számú melléklete, VJ/43-34/2015., E/36. sz. melléklet; VJ/43-89/2015., 3. sz. melléklet.

- hulladékkezelési díjak szerepelnek, a korábbiakkal egyező bontásban. Az Energizer előadása szerint az EAFE ezen körlevelét valamennyi partnerének megküldte az áremelési szándéka bejelentésekor.¹³⁵ A vizsgálat által megkeresett egyes vállalkozások adatszolgáltatása szerint a Spectrum Brands által részükre küldött áremelési értesítő tartalmazta az EAFE 2012. évi körlevelét, amelyet be is csatoltak.¹³⁶
109. A Re'lem tagok és a Re'lem között 2013. december 11-i levelezések¹³⁷ alapján látható, hogy a Spectrum Brands képviselője arról írt a többi vállalkozásnak, hogy érdemes lenne elkerülni a hulladékkezelési díj további emelését, mivel azon gyártók termékei, akik a másik két visszagyűjtést koordináló szervezet tagjai, árelőnybe kerülhetnek az ő termékeikhez képest, hiszen azok EHKD-ja alacsonyabb.
110. A 2012 szeptemberi levelezés kapcsán bemutatott magatartáshoz hasonló magatartás figyelhető meg miután a Re'lem tagok a 2014. évi hulladékkezelési díjat nettó 324 Ft-ban meghatározták. A Re'lem ugyanis 2014. február 10-i emailjében¹³⁸ a taggyűlési jegyzőkönyv mellett megküldte EAFE kereskedelmi partnereknek szóló körlevelének aktualizált, 2014. februári változatát, valamint a fenti táblázat aktualizált változatát is. Az EAFE körlevelet a fentiekhez hasonlóan az Energizer és a Spectrum Brands maga is felhasználta azt áremelési bejelentéséhez.
111. A fent bemutatott korabeli irati bizonyítékok, valamint az engedékenységi kérelmezők és egyezségi eljárásban résztvevők egybevágo nyilatkozatai alapján az eljáró versenytanács az alábbiak szerint foglalja össze a tényállást. A három gyártó eljárás alá vont vállalkozás, akik a Re'lem tagvállalkozásai, 2005 júliusától kezdődően arra vonatkozó egyeztetéseket folytattak jellemzően a Re'lem taggyűlésein vagy a taggyűlések előkészítése során a Re'lem közreműködésével, hogy a Re'lem részére megfizetendő hulladékkezelési díjat a kereskedelmi partnereik számára áthárítják, aminek formája az EHKD alkalmazása volt, a kereskedelmi partnerek részére kiállított számlákon külön szerepeltetve azt. Idővel a P&G megváltoztatta számlázási gyakorlatát és az EHKD-t nem különítette el számláin, hanem a számlán utalt vevői felé a hulladékkezelési díj megfizetésére. A felek célja a Re'lem részére fizetendő hulladékkezelési díj áthárításával az volt, hogy elkerülhessék a költségelemek átadási (eladási) árakba történő beolvadását, amely átadási (eladási) árak a vevőkkel alku tárgyát képezték. Azzal, hogy az EHKD-t a számlákon elkülönített tételként tüntették fel, valamint az, hogy a vevők felé arra hivatkoztak, hogy az EHKD összegét teljes egészében megfizetik a visszagyűjtést végző Re'lem felé, az importőrök azt akarták biztosítani, hogy az EHKD ne képezze a vevőkkel folytatott ártárgyalások részét, az ártárgyalások során abból ne kelljen engedményt adniuk, hanem azt teljes mértékben áterheljék a vevőkre. Ezen gyakorlat célja volt a piaci status quo biztosítása is, azáltal, hogy az EHKD mint új költségelem megjelenése és változása ne befolyásolja a piaci részesedések alakulását.

III.

Az eljárás alá vontak álláspontja

112. A P&G előadta, hogy az EHKD-t, mint bármely más költségelemet értelemszerűen figyelembe vette árképzése során, és az aktuális piaci viszonyoknak, stratégiának, versenyhelyzetnek megfelelően igyekezett érvényesíteni az átadási árakban. Megjegyezte ugyanakkor, hogy az EHKD változása sosem volt közvetlen kiváltó oka a Duracell listaárak/átadási árak változásának. A P&G által becsatolt kimutatás szerint az EHKD, mint költségelem továbbhárítására csak kis mértékben került sor, és az esetek nagy

¹³⁵ VJ/43-48/2015., 8. pontra adott válasz 18. számú melléklet.

¹³⁶ Lásd ezzel kapcsolatban a Tesco (VJ/43-126/2015., 5. számú melléklet), a Sza-Co Kft. (VJ/43-141/2015., 1-3. számú mellékletek), az Akkutrade Kft. (VJ/43-137/2015., 7. számú melléklet), az Office Depot Kft. (VJ/43-136/2015. melléklet), a PBS Hungária Kft. (VJ/43-119/2015. melléklet), a Vöröskő Kft. (VJ/43-129/2015. melléklet) és a KR TRADE Kft. (VJ/43-167/2015., melléklet) beadványait.

¹³⁷ VJ/43-249/2015., 3. számú mellékletének 15. számú melléklete.

¹³⁸ VJ/43-249/2015., 2. és 3. számú mellékletek 16. számú melléklete; VJ/43-34/2015., E/37. számú melléklet és VJ/43-244/2015. számú bizonyíték-összefoglaló, 8. számú melléklet.

részében a díj fele sem került érvényesítésre. A P&G álláspontja szerint az EHKD tagok általi meghatározása nem ütközik a versenyjogba. Hasonlóképpen nem veti fel a versenyjog sérelmét az EHKD árakban való érvényesítése, amennyiben az önálló üzleti döntés eredménye, hiszen az ugyanolyan költségelem, mint bármely más költség.¹³⁹

113. A Spectrum Brands nyilatkozata szerint a Re'lem felé fizetett hulladékkezelési díj 2005-től megjelent a vállalkozás valamennyi kereskedelmi partnere felé elem és akkumulátor termékekre kiállított számlákon, külön oszlopban, EHKD néven. Ezzel kapcsolatban előadta még, hogy fontosnak tartotta, hogy a vevők külön kimutatva lássák a hulladékkezelési díjat, hiszen ez nem a termék eladási áráként érvényesül az értékesítési folyamatban, hanem áthárított tételként. Az EHKD így minden kiállított számla kötelező formai kelléke.¹⁴⁰
114. A Spectrum Brands az általa a vizsgált időszakban végrehajtott áremelések kapcsán előadta, hogy bár az EHKD változása miatt is emelkedett termékeinek ára, álláspontja szerint ezen áremelések nem tekinthetők a Spectrum Brands árváltozásának, hanem az EHKD, mint közvetített szolgáltatás áthárított díjétele emelkedésének minősülnek.¹⁴¹
115. A Spectrum Brands ügyfélkénti meghallgatásán az ügyvezető elmondta, hogy a hulladékkezelési díj elkülönült tételként való számlázásával az volt a cél, hogy az EHKD ne legyen része az utólagos elszámolásnak. A gyakorlatban azonban ez nem tudott megvalósulni, mivel a kereskedelmi partnerek rendszerint nem tudták elkülönített módon kezelni az EHKD díjtételét. A Spectrum Brands minden vevő felé ugyanolyan mértékű hulladékkezelési díjat számolt fel. A Spectrum Brands ügyvezetőjének elmondása szerint a leggyakrabban forgalmazott elemek fogyasztói árának kb. 3 %-ára tehető a hulladékkezelési díj aránya.¹⁴²
116. A vizsgálat nagy számban keresett meg adatkéréssel harmadik feleket az eljárásban. A beérkezett nagy számú válaszból nem állapítható meg, hogy az Energizer, a P&G és a Spectrum Brands közti megállapodásnak más vállalkozás is (a közreműködő Re'lemen kívül) a részese lett volna.
117. A Re'lem az előzetes álláspontra tett észrevételében¹⁴³ előadta, hogy
  - annak ellenére, hogy az elemek és akkumulátorok hulladékaival kapcsolatban nem jelent meg a szabályozásban a látható díj, az az elektromos és elektronikai berendezések hulladékainak visszavételéről szóló 264/3004. (IX.23.) Korm. rendeletben megjelent, amire tekintettel kéri figyelembe venni, hogy az EHKD lényegét tekintve megegyezik a hivatkozott Kormányrendeletben szabályozott elkülönült díjjal, az eljárás alá vont azt érzékelte ennek kapcsán, hogy a díj elkülönítése a gyártói felelősség alapján szerveződő környezetvédelmi kötelezettségteljesítés hazai gyakorlatába beépült, kiemeli, hogy a „lámpák piacán” jelenleg is látható díjként szerepel a hulladékhasznosítási díj,
  - fentiekre tekintettel a díj láthatóvá tétele nem vetett fel számára gyanút, nem alapozhatott olyan benyomást a RE'LEM vezetése részéről, hogy a tagok magatartása jogsértő lenne, így álláspontja szerint nem helytálló az a vélelem, hogy kockázatoknak lett volna tudatában, ennél fogva az sem, hogy „*kész volt ezek kockázatát elfogadni*”. Ezzel kapcsolatban csatolta az Energizer korábbi ügyvezetőjének nyilatkozatát,¹⁴⁴ amely azzal a kijelentéssel kapcsolatos, ami szerint „*senki nem nyilatkoztathatja ki, hogy egységesen az iparág emel, a szállítók maguk döntenek*”. A nyilatkozat szerint ez a mondat arra utal, hogy a

¹³⁹ VJ/43-34/2015., 48) bekezdés.

¹⁴⁰ VJ/43-47/2015. Lásd még ezzel kapcsolatban a Tesco által a VJ/43-144/2015. számon becsatolt, a Spectrum Brands által a Tesco felé 2010-2015 folyamán kiállított számlákat, amelyek mindegyikén külön tételként szerepel az EHKD. Hasonlóképpen, a Spar által VJ/43-140/2015. számon becsatolt, 2009-2016 között a Spar felé, a Spectrum Brands által kiállított számlákon szintén külön szerepel az EHKD. További, a Spectrum Brands által kiállított számlák a VJ/43-132/2015., VJ/43-136/2015., VJ/43-138/2015., VJ/43-139/2015. számokon találhatóak.

¹⁴¹ VJ/43-47/2015., 7. kérdésre adott válasz.

¹⁴² VJ/43-231/2015., 13. kérdésre adott válasz.

¹⁴³ VJ/43-404/2015.

¹⁴⁴ Uo. 1. sz. Melléklet

gyártónak/forgalmazónak saját önálló döntése és kommunikációja alapján kell eljárnia a Re'lem díj felszámítása során,

- a hulladékkezelési díj számlán való feltüntetése egy üzenet, ami szerint a díjat a vevőre áthárították, ami a fogyasztó jólétének növekedését eredményezi, illetve a hulladékkezelési díj láthatósága továbbá egyfajta garancia arra, hogy a kereskedői árrés erre, mint látható és nyomon követhető fix költségre nem települ rá, így végeredményben a fogyasztó számára a lehető leginkább költségkímélő az eljárás még teljes átterhelés esetén is,
- a taggyűlésein azért sem érzékelhetett versenykorlátozó szándékot, mert a tagjai a hulladékkezelési kötelezettségek bevezetése után is kérlelhetetlenül versenyeztek egymással, és a tagjainak a piaci status quo fenntartására irányuló magatartására sem következtethetett, annak nem volt tudatában, a számára elérhető adatokból csakis azt a következtetést vonhatta le, hogy nincsen piaci status quo,
- az új költségelem láthatóként való feltüntetésére vonatkozó tagi megbeszélésekből nem következtethetett a verseny gyengítésére, megítélése szerint számára az a következtetés lett volna levonható, hogy a piaci verseny legalább változatlan fokon folytatódik,
- a közvetítő szervezeti piacon versenytársai jelentek meg, a hulladékkezelési díjak piacán verseny alakult ki,
- a taggyűlések összehívása és megtartása jogszerű okból (éves beszámoló elfogadása vagy a társaság érdekében történő legitim célból) történt, amin a részvétele jogszabályi kötelezettség, a taggyűléseken nem észlelt versenykorlátozó célú megállapodást, nem tapasztalt versenykorlátozást, nem láthatta előre a tagok magatartásának kockázatait, ekként nem lehetett kész azok kockázatait elfogadni sem,
- a taggyűlés megtartása, a taggyűlésnek a székhelyére való összehívása, a gazdasági társaságokra irányadó jogszabályi rendelkezésekre utalva előadja, hogy taggyűlésen jegyzőkönyv készítése nem felröható számára,
- az előzetes álláspontban hivatkozott C-194/14. sz. ügyben született ítélet későbbi, mint a kifogásolt cselekményének záró dátuma, így erre nem lehetett tekintettel tevékenysége során,
- a törvényhely szövegszerű idézésével, érvelés kifejtése nélkül utal a Tptv. 17. §-ában foglalt mentesülésre
- kéri figyelembe venni, hogy a Re'lem kizárólagos tevékenysége környezetvédelmi célok megvalósítása.

118. A Re'lem kéri, hogy az eljáró versenytanács tekintszen el az előadottak alapján a jogsértés megállapításától vele kapcsolatban. Amennyiben ez nem lehetséges, kéri, hogy vele szemben figyelmeztetés kerüljön alkalmazásra arra is tekintettel, hogy nonprofit jelleggel végzi tevékenységét. E körben utal a VJ/199/2005. sz. ügyben született határozat 537. pontjára és utal rá, hogy, hogy anyagi forrásai non-profit jellegéből fakadóan tagjaitól származnak.

119. Amennyiben bírság kiszabására kerülne sor, kéri, hogy a bírságot részletekben fizethesse ki. Részletfizetési kérelmével kapcsolatban az eljáró versenytanács hiánypótlásra hívta fel, amit beadványában¹⁴⁵ teljesített és dokumentumokkal alátámasztottan bemutatta a vállalkozás pénzügyi, vagyoni helyzetét. Előadta, hogy tevékenységét a 445/2012. Kormányrendelet alapján végzi, nem nyereségérdekelt, tartalékot nem képez, a 2014-ben elfogadott hulladékkezelési díj azóta változatlan, holott a költségek emelkedtek, amire tekintettel 2013-2017 között több millió forintos veszteséget szenvedett el. Ismertette a 2018-as még jóvá nem hagyott beszámolóját, illetve a 2019. évi előzetes pénzügyi tervét, valamint a bankszámlájának 2019. március 18-ai záró egyenlegét.

¹⁴⁵ VJ/43-410/2015.

Előadta, hogy az esetleges bírság megfizetését milyen ütemezéssel tudná vállalni és ehhez milyen lépéseket szükséges megtennie.

120. A Spectrum Brands az előzetes állásponttal kapcsolatos, Tpv. 73/A. § (4) bekezdésében foglalt nyilatkozat megtétele mellett beadványában¹⁴⁶ előadta, hogy álláspontja szerint a Bírságközlemény 71. pontja szerinti – további – 7% bírságcsökkentésre lenne jogosult, mivel álláspontja szerint a Bírságközlemény adott pontjában található követelményeket teljesíti, meglévő megfelelési programja teljesíti az előzetes megfelelési erőfeszítésekkel kapcsolatos elvárásokat. Bemutatja megfelelési programját, a rendelkezésre álló dokumentumokat, a képzéseket igazoló iratokat beadványához csatolja. Álláspontja szerint a Bírságközlemény 71. a-b) pontjai teljesültek, ahogyan, azaz a Spectrum Brands megszüntette a vizsgált magatartását, miután a tisztelt Versenyhivatal vizsgálatot indított, és bizonyította, hogy rendelkezik meglévő megfelelési programmal.
121. A Bírságközlemény 71. c) pontjában foglalt feltétel kapcsán (mely szerint a jogsértés abbahagyása a megfelelési programnak köszönhető) előadja, hogy a jogsértés nem egy klasszikus értelemben vett ár kartell, mivel a Spectrum Brands termékek egyetlen költség elemének átlátható módon történő áthárítására vonatkozott a magatartás, szemben versenytársak közötti olyan rejtett megállapodásokkal, amelyek teljes eladási árat érintik. Más szóval az ilyen magatartás versenyjogi értékelése a vállalkozás vezető tisztviselői számára nem lehetett egyértelmű, hiszen csak versenyjogi alapismeretekkel rendelkeznek. Ezáltal pedig álláspontja szerint a jogsértés megvalósulásából nem lehet azt az általános következtetést levonni, hogy a Társaság meglévő megfelelési programja nem volt megfelelő.
122. Előadja továbbá a Spectrum Brands, hogy amennyiben megfelelési programja az előadottak ellenére nem szolgáltatna alapot előzetes megfelelési erőfeszítésként való bírságcsökkentésnek, akkor utólagos megfelelési erőfeszítés keretében kér további 5 %-os bírságcsökkentést a meglévő megfelelési programjának a beadványa mellékletében ismertetett tervezett módosítása alapján. Ezen vállalásával kapcsolatban az eljáró versenytanács adatkéréssel fordult az eljárás alá vonthoz, melyre adott válaszában¹⁴⁷ előadta az eljárás alá vont, hogy a tervezett módosításhoz oktatás megtartását is tervezi, melynek megtörténtéről szintén tájékoztatja a GVH-t.

---

¹⁴⁶ VJ/43-402/2015.

¹⁴⁷ VJ/43-408/2015.

IV. Jogi értékelés

IV.1 A tagállamok közötti kereskedelem érintettségének fennállása

123. Az 1/2003/EK rendelet¹⁴⁸ 3. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy amikor a tagállamok versenyhatóságai az EUMSZ 101. cikkének (1) bekezdése szerinti megállapodásokra, vállalkozások társulásainak döntéseire vagy összehangolt magatartásokra – amelyek az ezen előírás szerinti értelemben befolyásolhatják a tagállamok közti kereskedelmet (TKKÉ) – nemzeti versenyjogot alkalmaznak, akkor az ilyen megállapodásokra, döntésekre vagy összehangolt magatartásokra az EUMSZ 101. cikkét ugyancsak alkalmazzák.
124. Annak eldöntésére, hogy az adott megállapodás vagy összehangolt magatartás alkalmas-e arra, hogy érintse a tagállamok közötti kereskedelmet, az Európai Bizottság „Iránymutatás a kereskedelemre gyakorolt hatásnak a Szerződés 101. és 102. cikke szerinti fogalmáról” c. közleménye (a továbbiakban: bizottsági / TKKÉ közlemény)¹⁴⁹ szolgál eligazításul.
125. A TKKÉ közlemény 13. pontja szerint a kereskedelemre gyakorolt hatás kritériuma az EUMSZ 101. és 102. cikke alkalmazásának hatókörét azokra a megállapodásokra és magatartásokra korlátozza, amelyek alkalmasak arra, hogy az Unión belül legalább minimális szinten, határokon átnyúló hatást gyakoroljanak.
126. A kereskedelemre gyakorolt hatás kritériumának alkalmazásakor különösen a tagállamok közötti kereskedelem, a hatás meglétének lehetősége és az érzékelhetőség kritériumait kell megvizsgálni.
127. Az érzékelhetőség megállapítása során a „kereskedelemre gyakorolt hatás nem érzékelhető mértéke” szabály, a NAAT-szabály (non-appreciable affect on trade) az irányadó. A bizottsági közlemény azon magatartásokra, amelyek jellegüknél fogva alkalmasak a tagállamok közötti kereskedelem érintettségére, a NAAT-szabály pozitív vélemét rendeli alkalmazni. Ez azt jelenti, hogy érzékelhető a hatás abban az esetben, ha a felek együttes piaci részesedése meghaladja az 5%-ot, vagy ha az éves forgalmuk túllépi az évi 40 millió eurót.
128. A jelen ügyben a vizsgált magatartással érintett hordozható elem, illetve akkumulátor termékeket Magyarországon nem gyártják, azok más tagállamból, vagy az Európai Unión kívüli országokból származnak. A Varta termékeket Németországban gyártják,¹⁵⁰ az Energizer Polska által forgalmazott termékeket pedig Lengyelországból szállították. A felek között létrejövő, az árak rögzítését és a piac felosztását célzó megállapodás és összehangolt magatartás ezért hatással lehet e termékek tagállamok közötti kereskedelmére is.
129. Az érzékelhetőség kapcsán megállapítható, hogy az eljárás alá vont hordozható elem és akkumulátor forgalmazó vállalkozások a vizsgált magatartással érintett piac meghatározó szereplői, hiszen együttes piaci részesedésük a hordozható elemek és hordozható akkumulátorok nagykereskedelmi értékesítésének magyarországi piacán a teljes vizsgált időszakban jelentős volt, a 2010-2014. években 60-75 % körül alakult.
130. Emellett az eljárás alá vontak nagykereskedelmi tevékenysége – amelyet a vizsgált magatartás érintett – Magyarorszag egész területére kiterjedt.
131. A fentiek alapján tehát a vizsgált magatartás érzékelhető mértékben érintheti a tagállamok közötti kereskedelmet.
132. Mindezek alapján a 4. fejezetben ismertetett tényállás értékelését a Tpv. és az EUMSZ szerint kell elvégezni. Tekintettel arra, hogy az eljárás 2015. szeptember 22-én indult, a hivatkozott jogszabályok ekkor hatályos szövege alapján értékelendő a magatartás.

¹⁴⁸ A Tanács 1/2003/EK Rendelete (2002. december 16.) az EK Szerződés 81. és 82. cikkében meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról, mely a jelenlegi, hatályos számozás szerint a 101. illetve a 102. cikkre vonatkozik.

¹⁴⁹ Az Európai Bizottság Közleménye – Iránymutatás a kereskedelemre gyakorolt hatásnak a Szerződés 81. és 82. cikke szerinti fogalmáról (2004/C 101/07) [HL C101., 2004.4.27. 81. o.]

¹⁵⁰ http://www.varta-consumer.hu/hu-hu/company/the_company

133. Az EUMSZ. 101. cikke és a Tpv. 11. § közötti nagyfokú harmonizáltság okán (amelynek az 1/2003/EK rendelet 3. cikk (2) bekezdése alapján kell fennállnia), az eljáró versenytanács a Tpv. 11. §-ba ütközés megítélésakor is figyelemmel van az EUMSZ. 101. cikkére és az ahhoz kapcsolódó joggyakorlatra.¹⁵¹
134. A Tpv. 45. §-a értelmében a GVH jár el minden olyan versenyfelügyeleti ügyben, amely nem tartozik a bíróság hatáskörébe. A GVH illetékességét a Tpv. 46. §-a állapítja meg.
135. Az 1/2003/EK rendelet 5. cikke szerint a tagállamok versenyhatóságainak hatáskörük van arra, hogy egyedi esetekben az EUMSZ 101. cikkét alkalmazzák.

IV.2 Az érintett piac

136. Ármeghatározó, illetve piacfelosztó kartell (kőkemény kartell) esetén a piaci részesedés meghatározásának nincs jelentősége, tekintettel arra, hogy a csekély piaci részesedésen alapuló mentesülés kőkemény kartell esetén kizárt. Ennek következtében az érintett piacnak a Tpv. 14. § rendelkezéseiben foglaltak szerinti meghatározásának nincs kiemelt jelentősége,¹⁵² ezért azt teljes pontossággal nem is kell meghatározni.¹⁵³ Az ilyen ügyekben eljárás alá vont vállalkozások magatartásának jogi megítélése szempontjából, az érintett piac meghatározásának semmilyen jelentősége nincs.¹⁵⁴
137. A versenykorlátozó célú megállapodások esetében az érintett piacot a megállapodásban részes felek magatartása határozza meg, amennyiben is versenyellenes tevékenységüket e piacra összpontosítják.¹⁵⁵ Egy egységes jogsértés kiterjedhet egyébként egymástól elkülönülő termékpiacokra is, és ilyen esetekben sem szükséges meghatározni, hogy ezen termékpiacon milyen érintett piacokhoz tartoznak.¹⁵⁶
138. Az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének alkalmazásakor csak akkor szükséges az érintett piac meghatározása, ha e meghatározás nélkül nem állapítható meg, hogy a szóban forgó megállapodás, a vállalkozások társulása által hozott döntés vagy az összehangolt magatartás érintheti-e a tagállamok közötti kereskedelmet, és a belső piacon belül a verseny akadályozását, korlátozását vagy torzítását célozza-e, vagy ilyen hatása van-e.¹⁵⁷
139. A fentiekre figyelemmel a vizsgált magatartással érintett piac a hordozható elem és hordozható akkumulátor termékek nagykereskedelmi értékesítésének magyarországi piaca.

IV.3. A gyártók feltételezett jogsértő magatartásának értékelése

140. A versenyfelügyeleti eljárásban nem merült fel bizonyíték arra vonatkozóan, hogy a Re'lem megalapítása, illetve a Re'lem számára fizetendő hulladékkezelési díj tagok általi megállapítása versenyjogsértő lenne.
141. Tekintettel arra, hogy a hulladékkezelési díj a nagykereskedelmi ár egy nem jelentős, de kimutatható részét képezi, vizsgálandó, hogy a gyártók azzal kapcsolatos egyeztetése, hogy ezt a díjat a partnereik számára egységesen áthárítják, versenyjogsértő-e.
142. Az eljáró versenytanács azt értékeli, hogy az Energizer, P&G és Spectrum Brands azon magatartása, ami a Re'lemnek fizetendő hulladékkezelési díj – mint költségelem -

¹⁵¹ A C-32/11. sz. Allianz Hungária Biztosító Zrt. és társai kontra GVH ügyben az Európai Bíróság 2013. március 14-én hozott ítéletének 15. pontja szerint a Kúria az alábbiak szerint foglalt állást az EUMSZ. 101. cikkének és a Tpv. 11. §-ának viszonya kapcsán:

„A Legfelsőbb Bíróság először is megállapítja, hogy a Tpv. 11. §-a (1) bekezdésének szövege szinte teljesen megegyezik az EUMSZ. 101. cikk (1) bekezdésének szövegével, és a Tpv. 11. §-ának értelmezése – amely rendelkezés a szóban forgó megállapodások tekintetében irányadó- a jövőben ugyancsak hatással lesz az EUMSZ. 101. cikk e tagállamban történő értelmezésére. E bíróság egyébiránt kiemeli, hogy nyilvánvaló érdek fűződik ahhoz, hogy az uniós jog rendelkezései vagy fogalmai egységes értelmezést kapjanak.” vagy lásd még a C-542/14. sz. SIA VM Remonts és társa kontra Lett Versenytanács ügy 17. szakaszát:

„a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében egyértelmű európai uniós érdek, hogy a jövőbeli eltérő értelmezések elkerülése érdekében egységesen értelmezzék az uniós jogból vett rendelkezéseket vagy fogalmakat, függetlenül attól, hogy milyen körülmények között alkalmazzák őket (lásd különösen: 2013. március 14-i Allianz Hungária Biztosító és társai ítélet, C-32/11, EU:C:2013:160, 20. pont; 2014. december 4-i FNV Kunsten Informatie en Media ítélet, C-413/13, EU:C:2014:2411, 18. pont; 2015. november 26-i Maxima Latvija ítélet, C-345/14, EU:C:2015:784, 12. pont).”

¹⁵² Leg. Bír. Kfv. IV.37.236/2009/11., Vj-20-2005

¹⁵³ Fővárosi Ítéletábla 2.Kf.27.195/2012/6.számú ítélet, Vj-162/2004

¹⁵⁴ Főv. Ítéletábla 2.Kf. 27.217/2010/4., Vj-36/2008.

¹⁵⁵ T-71/03. sz. Tokai Carbon kontra Bizottság ügyben hozott ítélet [EBHT 2005., 10. o.] 90. pontja

¹⁵⁶ T-396/10. sz.Zucchetti Rubinetteria SpA Európai Bizottság ügyben hozott ítélet [EBHT 2013., 000 o.] 26-27. pontja

¹⁵⁷ T-396/10. sz.Zucchetti Rubinetteria SpA Európai Bizottság ügyben hozott ítélet [EBHT 2013., 000 o.]28. pontja

kereskedelmi partnereikre történő egyeztetett áthárítására irányul - melynek részletes ismertetését a tényállás tartalmazza - jogsértőnek minősül-e. Szintén vizsgálendő, hogy a Re'lem és az EAFE ehhez kapcsolódó magatartása miként minősül.

143. Előrebocsátja az eljáró versenytanács azt az elvárást, ami szerint a piaci szereplőknek saját maguknak, önállóan kell kialakítaniuk a piacon általuk alkalmazott politikát, követett magatartást, s ez az elvárás meggátol minden közvetlen vagy közvetett kapcsolatot az egymástól független piaci szereplők között.¹⁵⁸
144. A versenyjog azonban tilalmazza a vállalkozások közötti koordináció azon fokát is, amely ugyan nem éri el a megállapodás szintjét, de a gyakorlatban a vállalkozások versenyt veszélyeztető kooperációját jelenti, a vállalkozások közötti együttműködés olyan formáját, amely a verseny, valamint a verseny kockázatainak, vagy azok egy részének helyébe lép, vagy szándékozik lépni. Az összehangolt magatartás fogalma olyan együttműködési formát jelent a vállalkozások között, amely révén – anélkül, hogy a vállalkozások eljutnának egy megállapodás megkötéséig – a vállalkozások a verseny kockázatait tudatosan helyettesítik [*knowingly substitute*, más magyar fordításban: szándékosan kiiktatják¹⁵⁹] az egymás közötti gyakorlati együttműködéssel.¹⁶⁰
145. Mindazonáltal az összetett, hosszú időn át fennálló jogsértések esetében nem szükséges a magatartást megállapodásként, avagy összehangolt magatartásként meghatározni. A megállapodás és az összehangolt magatartás fogalma ugyanis képlékeny és egymással átfedésben van. A versenykorlátozó magatartás is változhat időről időre, az változó piaci fejleményekhez igazítva eszköztárát. A kartell ezért egyidejűleg lehet megállapodás és összehangolt magatartás is.
146. Megjegyzi az eljáró versenytanács, hogy nincs kiemelt jelentősége, hogy a vállalkozások által tanúsított magatartások megállapodásnak vagy összehangolt magatartásnak minősülnek-e, azaz nem a vállalkozások által tanúsított magatartás formája a döntő tényező, hanem annak tartalma. Ezzel kapcsolatban utal az eljáró versenytanács a következő ítéleti megállapításra: „Így az állandó ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy noha az EK 81. cikk megkülönbözteti az „összehangolt magatartás” fogalmát a „vállalkozások közötti megállapodás”, illetve a „vállalkozások társulásai által hozott döntés” fogalmától, ezt azért teszi, hogy az e rendelkezésben szereplő tilalmakat a vállalkozások piaci magatartása összehangolásának különböző formáira kiterjessze (lásd különösen: *Imperial Chemical Industries kontra Bizottság ítélet*, 48/69, EU:C:1972:70, 64. pont; *Bizottság kontra Anic Partecipazioni ítélet*, C-49/92 P, EU:C:1999:356, 112. pont; *Asnef-Equifax és Administración del Estado ítélet*, EU:C:2006:734, 32. pont), és így elkerülje, hogy a vállalkozások kivonhassák magukat a versenyszabályok hatálya alól kizárólag azon forma miatt, amelyben e magatartást egyeztetik.”¹⁶¹
147. A versenyjog általában azon versenykorlátozó jogsértéseket tekinti egységesnek, amelyekben résztvevő vállalkozások minden intézkedése ugyanazon versenyellenes célt vagy hatást szolgálja. Az ilyen típusú jogsértések akkor minősülnek komplexnek, ha versenykorlátozó megállapodások és összehangolt magatartások útján egyaránt megvalósították.
148. Az egységes és komplex jogsértések bizonyítása szempontjából kulcsfontosságú jelentőséggel bír azon tény, amely szerint a hosszú időtartamot felölelő komplex jogsértések esetén a versenyhatóságnak nem szükséges ezeket az illegális attitűdök kizárólag egy vagy több formáival jellemeznie. Éppen ezért egy kartell ugyanazon időben egyszerre leírható a megállapodás és az összehangolt magatartás elkövetési formájával egyaránt. Egy komplex kartell tulajdonképpen egy egységes és folyamatos jogsértésnek tekinthető arra az időszakra vonatkozóan, amikor fennállt. Megállapítható, hogy a felek megállapodása időről időre változhat, vagy annak működése során a felek figyelembe

¹⁵⁸ Vj-69/2008/538., Vj-69/2008/539., Vj-69/2008/564. sz. határozat 198-201. pont

¹⁵⁹ C-286/12. P. sz., Dole kontra Bizottság ügyben hozott ítélet (ECLI:EU:C:2015:184) 56. pontja

¹⁶⁰ Lásd például C-8/08. sz. T-Mobile Netherlands ügyben hozott ítélet 26. pontját; a C-89/85. és további sz. Wood Pulp egyesített ügyekben hozott ítélet (EBHT 1993., 1307. o.) 63. pontját.

¹⁶¹ C-382/12. P Mastercard és társai kontra Európai Bizottság ügyben 2014. szeptember 11-én hozott ítélet

vehetnek új fejleményeket. Hangsúlyozandó, hogy az értékelés érvényét nem befolyásolja az az eshetőség, hogy a felek által tanúsított cselekménysorok egy vagy több eleme, illetőleg egy magatartás folyamatos tanúsítása egyedileg és önmagában a kartelljogi szabályok sérelméhez vezet.¹⁶²

149. A jelen ügyben a három gyártó között legalább 2005. július 16-tól kezdődően¹⁶³ rendszeresen visszatérően, jellemzően a Re'lem hulladékkezelési díjairól szóló döntés kapcsán¹⁶⁴, a Re'lem taggyűlései során¹⁶⁵ vagy azt megelőzően¹⁶⁹¹⁷⁰¹⁷¹, illetve követően¹⁷²¹⁷³ egyeztetések zajlottak arról, hogy a Re'lem részére fizetett hulladékkezelési díjat terheljék át a kereskedelmi partnereikre. A gyártók megegyeztek abban, hogy egységesen kommunikálnak (pl. tartalmilag és formailag megegyező értesítő levelek¹⁷⁴¹⁷⁵, ill. P&G által kiküldött értesítő¹⁷⁶, aminek szerzője az Energizer és P&G által nem forgalmazott terméket is tartalmaz) a vásárlókra terhelés során, illetve rögzítették, hogy tartják magukat a megállapodásukhoz¹⁷⁷. A hulladékkezelési díj áthárításának egységes módja eleinte annak elkülönített megjelenítése volt a számlán, EHKD néven. A Re'lem tagok és a Re'lem között 2013. december 11-i levelezések¹⁷⁸ alapján az eljáró versenytanács álláspontja szerint megállapítható, hogy a három gyártó a hulladékkezelési díj továbbhárításában továbbra is megállapodtak, hiszen arról leveleznek, hogy egy Re'lem hulladékkezelési díj növekedés a gyártók termékeinek áremelkedését okozná, mivel a megemelkedett hulladékkezelési díj egyből megjelenik a gyártók termékeinek árában (külön soron, vagy beépítve).
150. Később a P&G megváltoztatta ezen gyakorlatát, a hulladékkezelési díj megfizetésére utalt csak a számláin, a másik két gyártó továbbra is elkülönülten számlázta az EHKD-t.
151. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint megállapítható, hogy a gyártók 2005. július 16-tól kezdődően egyetértésre jutottak abban, hogy a Re'lem-nek fizetendő díjat áthárítják a kereskedelmi partnereik részére, aminek a díj EHKD-ként történő elkülönült számlázása volt az egységes módszere. Az áthárítás volt az az átfogó terv, amelyben a felek legkésőbb 2005. július 16-án megegyeztek, illetve amely meghúzódott a későbbi egyeztetéseik mögött is. Az eljárás alá vontak több esetben azonos kommunikációs formát is alkalmaztak a hulladékkezelési díj bevezetésének, illetve emelkedésének érvényesítésére.
152. Az Energizer és a Spectrum Brands a teljes vizsgált időszakban a korábbi egyeztetéseknek megfelelően járt el a hulladékkezelési díj vevők felé történő kommunikációja, áthárítása és számlázása során. A P&G pedig azután is részt vett az egyeztetéseken, hogy 2007-ben megváltoztatva a saját számlázási gyakorlatát már nem tüntette fel külön a hulladékkezelési díjat a számláin.
153. Az átfogó terv mind a három gyártó eljárás alá vont vállalkozás, valamint a Re'lem előtt is ismert volt az egész eljárás során, hiszen a gyártó vállalkozások közvetlen, a hulladékkezelési díj áthárítására irányuló egyeztetéseket folytattak egymással a Re'lem taggyűlései kapcsán. A fentiekre tekintettel az eljáró versenytanács álláspontja alapján

¹⁶² COMP/IV.35.691/E-4 sz. ügy, Pre-Insulated Pipe cartel, 1999/60/EC határozat, OJ [1999] L 24/1, para 134

¹⁶³ VJ/43-30/2015., 7. számú melléklet, 4. oldal

¹⁶⁴ VJ/43-249/2015., 3. számú mellékletének 15. számú melléklete.

¹⁶⁵ VJ/43/2015/PG/24., VJ/43-34/2015., E/23. számú melléklet.

¹⁶⁶ VJ/43/2015/PG/27. számú irat.

¹⁶⁷ VJ/43-34/2015., E/28. számú melléklet.

¹⁶⁸ VJ/43-34/2015., E/29. számú melléklet és VJ/43-244/2015. számú bizonyíték-összefoglaló, 4. számú melléklet.

¹⁶⁹ VJ/43-34/2015., E/28. számú melléklet.

¹⁷⁰ VJ/43-34/2015., E/29. számú melléklet és VJ/43-244/2015. számú bizonyíték-összefoglaló, 4. számú melléklet.

¹⁷¹ VJ/43-249/2015. 3. számú mellékletének 12. számú melléklete.

¹⁷² VJ/43-243/2015. számú bizonyíték-összefoglaló 2. számú melléklete, VJ/43-34/2015., E/35. számú melléklet.

¹⁷³ VJ/43-249/2015., 2. és 3. számú mellékletek 16. számú melléklete; VJ/43-34/2015., E/37. számú melléklet és VJ/43-244/2015. számú bizonyíték-összefoglaló, 8. számú melléklet.

¹⁷⁴ VJ/43-244/2015. számú bizonyíték-összefoglaló 3. számú melléklet.

¹⁷⁵ VJ/43-137/2015.; VJ/43-243/2015. számú bizonyíték-összefoglaló 5. számú melléklet.

¹⁷⁶ VJ/43-244/2015. számú bizonyíték-összefoglaló 3. számú melléklet.

¹⁷⁷ VJ/43/2015/PG/7., VJ/43-30/2015., 7. számú melléklet, 2005. július 26-i taggyűlésről készült jegyzőkönyv; VJ/43-34/2015., E/10. sz. melléklet, VJ/43-83/2015., 10. számú melléklet.

¹⁷⁸ VJ/43-249/2015., 3. számú mellékletének 15. számú melléklete.

megállapítható, hogy az Energizer, a P&G és a Spectrum Brands egységes, komplex és folyamatos jogsértést követtek el.

154. Mivel a hulladékkezesi díj áthárítása a nagykereskedelmi árak egy költségelemét, azaz az ár egy részét érintették, a felek egységes, komplex és folyamatos jogsértése az árak rögzítésének minősül versenyjogi szempontból. Továbbá azzal, hogy a felek az egyik – egyébként a fogyasztói ár legfeljebb néhány százalékát kitevő – költségelemet kiiktatták a közöttük lévő gazdasági versenyt befolyásoló tényezők közül, a felek célja arra is irányult, hogy a hordozható elem és hordozható akkumulátor termékek magyarországi értékesítési piacán kialakult piaci pozíciójukat egymással szemben megőrizzék, vagyis a piaci status quo-t fenntartsák.
155. Tekintettel arra, hogy a versenykorlátozó célú magatartások esetén a jogsértés megállapításához a megállapodás tényleges piaci hatásának vizsgálata szükségtelen¹⁷⁹ az eljáró versenytanács álláspontja szerint irreleváns, hogy a gyártók milyen mértékben voltak képesek a kereskedelmi partnereikkel folytatott egyeztetések során a hulladékkezelési díj tényleges áthárítására. Ez a kérdés ugyanis nem a jogsértés megállapítására, hanem esetleg a szankció, így a bírság mértékének megállapítására tartozó kérdés lehet az, hogy a versenytorzító célú, vagy erre alkalmas megállapodás konkrétan ki is fejtett-e ilyen hatást.
156. Az uniós joggyakorlat szerint „Az adott vállalkozás kartellben való részvételének kellő bizonyításához elegendő, ha a Bizottság bizonyítja, hogy az érintett vállalkozás részt vett olyan találkozón, amelyek során versenykorlátozó megállapodásokat kötöttek anélkül, hogy a vállalkozás ezt nyilvánvalóan ellenezte volna. Ha megállapítható, hogy a vállalkozás részt vett ilyen találkozón, a vállalkozás feladata olyan bizonyítékok előterjesztése, amelyek bizonyítják, hogy a részvétele mentes volt bármiféle versenykorlátozó szándéktól, és bizonyítják, hogy jelezte versenytársainak, hogy a találkozón más szempontok miatt vett részt.
E tekintetben a jogellenes kezdeményezés hallgatóságos jóváhagyása – anélkül, hogy az érintett vállalkozás nyilvánosan elhatárolódna annak tartalmától, és azt bejelentené a közigazgatási szerveknek – a jogsértés folytatására való buzdítással jár, és megakadályozza annak felfedezését. Ez a részesség a jogsértésben való részvétel passzív módját valósítja meg, és ezért a vállalkozás felelősségét vonja maga után az egységes megállapodás keretében.
Ráadásul az a körülmény, hogy egy vállalkozás nem a versenyellenes célú találkozó eredményeinek megfelelően cselekszik, nem hártja el a kartellben való részvételéből adódó felelősségét, kivéve, ha a társaság nyilvánosan elhatárolódott annak tartalmától.”¹⁸⁰
157. Tekintettel arra, hogy a Gillette Group Hungary Kereskedelmi Kft. 2007. január 1-jével beolvadt a P&G-be, a Gillette Group Hungary Kereskedelmi Kft. által megvalósított magatartásért jogelődjének, a P&G-nek kell helytállnia.¹⁸¹ A P&G 2007-ben változtatott számlázási gyakorlatán és nem külön soron tüntette fel az EHKD-t, hanem a számlán csak utalt a díj megfizetésének tényére. A vállalkozás azonban ez után is résztvett az Energizer-rel és a Spectrum Brands-szel történő egyeztetésekben és nem határolódott el a több eljárás alá vont magatartásától, amikor a hulladékkezelési díj kereskedelmi partnerekre történő áthárítása került megbeszélésre. A rendelkezésre álló adatok alapján nem állapítható meg, hogy a P&G áthárította-e és ha igen, milyen mértékben hártotta át a hulladékkezelés díját, ez a kérdés azonban a jogsértés piaci hatására tartozó, a bírságolás körében értékelendő kérdés.
158. Mivel 2014. január 1-jétől kezdte az Energizer Polska az elemeket a magyarországi Energizer vásárlók számára értékesíteni, amit addig az Energizer Magyarország végzett

¹⁷⁹ Főv. Ítéletábrla 2.Kf.27.650/2010/7. szám.

¹⁸⁰ C-189/02. P., C-202/02. P., C-205/02. P – C-208/02. P. és C-213/02. P. sz. Dansk Rorindustri és társai kontra Európai Közösségek Bizottsága egyesített ügyben 2005. június 28-án hozott ítélet [EBHT 2005., I-5425] 142–144. pont)

¹⁸¹ [Főszabályként] nem terheli versenykorlátozó megállapodásért felelősség az üzletágot átvevő vállalkozást, ha az üzletágot eladója továbbra is létező (és így önállóan eljárás alá vonható) vállalkozás maradt. (Vj/186/2004.)

és az Energizer Polska 2014. január 1-jén átvette az Energizer Magyarország vásárlóit¹⁸², szükséges értékelni, hogy 2014. január 1-től kezdve az Energizer magatartásáért való felelősség melyik Energizer entitásnak tudható be. A felek közti feladatmegosztást tartalmazó dokumentumok¹⁸³ és a felek nyilatkozatai¹⁸⁴ alapján az állapítható, hogy az Energizer az Energizer Polska megbízottjaként, azaz az Energizer Polska nevében és javára 2014. január 1-től. A kialakult joggyakorlat¹⁸⁶ értelmében pedig az ügynök magatartásáért a megbízója vonható felelősségre, így az Energizer által elkövetett jogsértésért 2014. január 1-től, az Energizer engedékenységi kérelmének benyújtásáig a felelősség az Energizer Polskát terheli.

159. A fentiekre tekintettel az eljáró versenytanács megállapítja, hogy
- az ENERGIZER Magyarország Kereskedelmi Kft. 2005. július 16 és 2013. december 31,
  - a Procter&Gamble Magyarország Nagykereskedelmi Kkt. 2005. július 16 és 2015. szeptember 22,
  - a Spectrum Brands Hungaria Kft. 2005. július 16 és 2015. szeptember 22,
  - az ENERGIZER Group Polska sp. z o.o. 2014. január 1 és 2015. március 12.

között az általuk forgalmazott hordozható elemek és hordozható akkumulátorok egyik költség eleme, a hulladékkezelési díj összegének vevőik felé egyeztetett módon történő áthárítására vonatkozó versenykorlátozó célú egységes, folyamatos és összetett jogsértést tanúsított, mely jogsértő magatartásban 2005. július 16-tól 2014 február 10-ig közreműködőként eljárta a RE'LEM Nonprofit Kft. Az Energizer Polska felelőssége az eljáró versenytanács az engedékenységi kérelem benyújtásáig állapítható meg, a Spectrum Brands és P&G felelőssége pedig a versenyfelügyeleti eljárás megindításáig.

160. Az Energizer, a P&G és a Spectrum Brands a fenti magatartásukkal az eljáró versenytanács álláspontja szerint – melyet a Spectrum Brands és a P&G az egyezségi nyilatkozataikban elismert, az Energizer pedig engedékenységi nyilatkozatában tárta fel a jogsértést és ismerte el a benne való részvételt – megsértették Tpv. 11. §-ának (1) bekezdését, illetve (2) bekezdésének a) és d) pontjait, valamint e jogsértés az EUMSZ. 101. cikke (1) bekezdése a) és c) pontjainak megsértésével az EUMSZ. 101. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalomba ütközik, mely magatartásban közreműködőként vett részt a Re'lem.

IV.4. A Re'lem magatartásának értékelése

161. A Re'lem magatartásának értékelése során figyelemmel kell arra lenni, hogy a Re'lem nem volt a gyártók versenytársa, a hulladékkezelési kötelezettség nem terhelte, hanem ő volt az a szervezet, amely a gyártók ilyen kötelezettségét – más szerződéses partnerein túl – teljesítette. A Re'lem az eljáró versenytanács álláspontja szerint akként volt a három gyártó közti egységes, komplex és folyamatos jogsértés részese, hogy a saját magatartásával közreműködött a gyártók jogsértésében.
162. A Re'lem feltételezett jogsértésben megvalósított szerepe kapcsán szükséges utalni arra, hogy az európai és a magyar versenyjogi gyakorlat szerint a közvetítő-szervező jellegű feladatok ellátása alapján is megállapítható a versenyjogsértés miatti felelősség akkor is, ha a jogsértés létrehozásában közvetítő/szervező szerepet vállaló vállalkozás nem tevékenykedik a kartellel érintett piacon egyazon piacon, vagy bár a kartellel érintett piac szereplője, de a jogsértő megállapodás vagy összehangolt magatartás rendelkezései nem kifejezetten rá vonatkoznak.

¹⁸² VJ/43-201/2015., 7. kérdésre adott válasz.

¹⁸³ VJ/43-83/2015., 1. kérdésre adott válasz és 1. számú melléklet.

¹⁸⁴ VJ/43-331/2015., 1. kérdésre adott válasz.

¹⁸⁵ VJ/43-340/2015., 3. kérdésre adott válasz.

¹⁸⁶ A GAZDASÁGI VERSENYHIVATAL VERSENYTANÁCSÁNAK A Tpv. -vel KAPCSOLATOS ELVI JELENTŐSÉGŰ DÖNTÉSEI, 11.48.

¹⁸⁷ T-418/10 – voestalpine és voestalpine Wire Rod Austria kontra Bizottság; ECLI:EU:T:2015:516., 174-175. pontok.

163. Az Elsőfokú Bíróság az AC Treuhand¹⁸⁸ ügyben megállapította, hogy a piacon jelen nem lévő, de a kartell szervezésében segítséget és háttérzolgáltatásokat (infrastruktúrát) nyújtó tanácsadó cég is büntethető.

„A jelen esetben a felperes nem úgy viselkedett, mint a kartell passzív bűnsegédje, hanem mint a kartell megfelelő működésének szervezője és őre, aktívan részt vett abban. Tevékenységeinek köszönhetően a felperes jelentősen hozzájárult a kartell működésének fenntartásához és titokban tartásához, tehát a verseny súlyos és tartós korlátozásához a szerves peroxidok piacán. A Bizottság szerint ezek az EK 81. cikk (1) bekezdése szerinti felelőssége megalapozásához szükséges és elegendő elemek. E tekintetben közömbös, hogy a jogsértés részese abból húz-e hasznot vagy nem tekintettel arra, hogy az EK 81. cikk (1) bekezdése nem a gazdagodás, hanem a verseny veszélyeztetésének kritériumán alapszik. Mindenesetre a felperes közvetlenül húzott hasznot a kartell megfelelő működéséből. A Bizottság szerint az sem meghatározó, hogy egy résztvevő tudja-e befolyásolni az árakat és mennyiségeket, mint a verseny paramétereit, mivel így megkérdőjeleződne az EK 81. cikk (1) bekezdésében előírt tilalom hatékony érvényesülése, azáltal, hogy lehetőség lenne annak megkerülésére „járulékos szolgáltatásokra specializálódott szolgáltatóknak” a kartell szervezésével, fenntartásával és titokban tartásával való megbízásával.”

164. Ugyanezen ügyben az Elsőfokú Bíróság ítéletben azt is kimondta,¹⁸⁹ hogy megállapítható valamely tanácsadó vállalkozásnak az EUMSZ. 101. cikk (1) bekezdésének megsértéséért való együttes felelőssége, ha a vállalkozás aktívan és szándékosan közreműködik a tőle elkülönült piacon működő más eljárás alá vontak közti kartellben. Ebben az esetben a tanácsadó cég akkor sérti meg az EUMSZ. 101. cikkében foglalt tilalmat, ha a más vállalkozásokkal egyeztetett magatartásának következménye a verseny korlátozása anélkül, hogy ő maga a releváns piacon tevékenykedne. Önmagában ugyanis az a körülmény, hogy az egyes vállalkozások a rájuk jellemző sajátos formában vesznek részt a jogsértésben, nem elegendő ahhoz, hogy felelőségüket kizárják a jogsértés egészéért, beleértve azokat a magatartásokat, amelyeket gyakorlatilag más részt vevő vállalkozások hajtottak végre, de amelyeknek ugyanaz a versenyellenes célja vagy hatása.

165. Az Európai Bíróság egy másik ügyben kifejtett álláspontja szerint¹⁹⁰ egy adott vállalkozás kartellben való részvételének és felelőségének megállapításához a hatóságnak azt kell bizonyítania, hogy „az érintett vállalkozás saját magatartásával hozzá kívánt járulni a valamennyi résztvevő által követett közös célokhoz [objektív feltétel], és tudomása volt a más vállalkozások által ugyanezen célok elérése végett tervezett vagy ténylegesen megvalósított magatartásokról, illetve e magatartásokat ésszerűen előre láthatta, és kész volt azok kockázatát elfogadni [szubjektív feltétel].” Ennek bizonyítottága esetén nincs relevanciája sem annak, hogy a kartellben résztvevő vállalkozás a versenykorlátozással érintett piacon tevékenykedik-e, sem pedig annak, hogy a versenykorlátozó megállapodások rendelkezései kizárólag az egyik fél kereskedelmi magatartását érintik.

166. Az eljáró versenytanács a szervezői szerep kapcsán az alábbi bírósági ítéletre is hivatkozik: „A Fővárosi Ítéletábra álláspontja az, hogy az egységes, folyamatos, versenykorlátozó magatartás integráns elemét alkotta a IX.r. felperes szervezői tevékenysége, e körben - az alperesi fellebbezésben foglaltakat elfogadva - a megbeszélések kezdeményezését, lebonyolítását a IX.r. felperes biztosította: a határozat II.3.2., III.2. és III.3. pontjaiban megjelölt, rendelkezésre álló bizonyítékok szerint a

¹⁸⁸ T-99/04. T-99/04 AC-Treuhand v. Commission [2008] 109-110. pontok

¹⁸⁹ Ld. a hivatkozott ítéletet a 122. ponttól.

¹⁹⁰ Az Európai Bíróság C-194/14.P számú, az AC Treuhand AG kontra Európai Bizottság ügyben 2015. október 22-én hozott ítélete [ECLI:EU:C:2015:71] 29. ponttól

*megbeszélések helyszínéről ő gondoskodott, az elhangzottakat titkára feljegyzésben rögzítette.*¹⁹¹

167. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint a rendelkezésre álló bizonyítékokból egyértelműen megállapítható, hogy a Re'lem tudott a három gyártó fent ismertetett jogsértő magatartásáról (szubjektív feltétel teljesülése), arról közvetlen tudomása volt¹⁹², hiszen a gyártók a Re'lem taggyűlései – így a 2005. július 16-i¹⁹³, 2005. július 26-i¹⁹⁴, 2007. május 29-i¹⁹⁵ és 2008. február 14-i taggyűlései - során, azt megelőzően¹⁹⁶¹⁹⁷ vagy azt követően egyeztettek a hulladékkezelési díj áthárításáról.
168. A 141. pontban értékelt Re'lem tagok és a Re'lem között 2013. december 11-i levelezés¹⁹⁸ alapján is megállapítható a Re'lem vonatkozásában, hogy a Re'lem tudott arról, hogy a három gyártó a hulladékkezelési díj továbbhárításában megállapodott, mivel a felek arról leveleznek, hogy az esetlegesen megemelt hulladékkezelési díj egyből megjelenik a gyártók termékeinek árában (külön soron, vagy beépítve), versenyhátrányt okozva ezzel számukra.
169. A Re'lem azon túl, hogy jelen volt a jogsértő egyeztetéseken, ténylegesen be is kapcsolódott (objektív feltétel teljesülése) a tagvállalkozások közötti megállapodás iparági szintű érvényesülésének elősegítésébe¹⁹⁹. Máskor az EAFE tájékoztató körleveleit és ahhoz mellékelte táblázatokat is megküldte a „*díjváltozás keresztülvitele érdekében*” a három tagvállalkozás gyártónak, mely táblázatok tételesen tartalmazták az aktualizált EHKD díjakat elemfajtanként. A 2009-es taggyűlései előtt az EHKD piacon való átvezetését javasolta a Re'lem tagoknak megbeszélésre²⁰⁰²⁰¹.
170. A Re'lemnek, mint a három gyártótól versenyjogilag független vállalkozásnak az eljáró versenytanács szerint nem lehetett legitim oka arra, hogy kimutatásokkal, az EAFE körlevelek megküldésével²⁰²²⁰³ elősegítse a tagvállalkozásai által fizetendő hulladékkezelési díj továbbhárítását, hiszen a Re'lem koordináló szervezetként abban volt érdekelt, hogy a gyártóktól a hulladékkezelési díjat beszedje. A hulladékkezelési díj tekintetében nem volt különbség a Re'lemet alapító három gyártó és a nem Re'lem tag további gyártók között, hiszen az alapító tag gyártók is ugyanolyan mértékű hulladékkezelési díjat voltak kötelesek fizetni a Re'lem számára, mint bármely más gyártó.²⁰⁴ Az, hogy a gyártók ezen költségelemet az árképzésük során hogyan kezelik, nem a Re'lemre tartozó kérdés volt, hanem arról kizárólag a gyártók maguk dönthettek egyedileg. Ennek ellenére a Re'lem, aki tudta, hogy a három gyártó megállapodott a Re'lem számára fizetendő hulladékkezelési díj egységes áthárításában, közreműködött abban, hogy a három gyártó minél hatékonyabban átháríthassa ezt a hulladékkezelési díjat a kereskedelmi partnereire, azaz a gyártók által kifejtett versenykorlátozó célú jogsértésbe közvetlenül illeszkedik a Re'lem jogsértés létrehozását segítő magatartása.
171. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint a Re'lem fenti magatartása alapján megállapítható közreműködői felelőssége a három gyártó egységes, komplex és folyamatos jogsértése kapcsán, hiszen tudta hogy a gyártók megegyeztek a hulladékkezelési díj vevőikre történő áthárításban, és saját magatartásával hozzá kívánt járulni a gyártók által egyeztetett magatartás véghezvitelében, amire tekintettel teljesül a Re'lem szervezőkénti minősüléshez szükséges jogi teszt, azaz annak megállapíthatósága,

¹⁹¹A Fővárosi Ítélet tábla 2. Kf. 27. 527/2008/12. sz. ítélete a Vj/199/2005. sz. ügyben

¹⁹²VJ/43-249/2015., 3. számú mellékletének 15. számú melléklete.

¹⁹³VJ/43-30/2015., 7. számú melléklet, 4. oldal

¹⁹⁴VJ/43/2015/PG/7., VJ/43-30/2015., 7. számú melléklet, 2005. július 26-i taggyűlésről készült jegyzőkönyv; VJ/43-34/2015., E/10. sz. melléklet, VJ/43-83/2015., 10. számú melléklet.

¹⁹⁵VJ/43/2015/PG/24., VJ/43-34/2015., E/23. számú melléklet.

¹⁹⁶VJ/43-34/2015., E/28. számú melléklet.

¹⁹⁷VJ/43-34/2015., E/29. számú melléklet és VJ/43-244/2015. számú bizonyíték-összefoglaló, 4. számú melléklet.

¹⁹⁸VJ/43-249/2015., 3. számú mellékletének 15. számú melléklete.

¹⁹⁹VJ/43-137/2015., 12. számú melléklet (Akkutrade Kft. adatszolgáltatása)

²⁰⁰VJ/43-34/2015., E/28. számú melléklet.

²⁰¹VJ/43-34/2015., E/29. számú melléklet és VJ/43-244/2015. számú bizonyíték-összefoglaló, 4. számú melléklet.

²⁰²VJ/43-34/2015., 34. számú melléklet.

²⁰³VJ/43-243/2015. számú bizonyíték-összefoglaló 2. számú melléklete, VJ/43-34/2015., E/35. számú melléklet.

²⁰⁴VJ/43-30/2015., 18. kérdésre adott válasz.

hogy „saját magatartásával hozzá kívánt járulni a valamennyi résztvevő által követett közös célokhoz, és tudomása volt a más vállalkozások által ugyanezen célok elérése végett tervezett vagy ténylegesen megvalósított magatartásokról, illetve e magatartásokat ésszerűen előre láthatta, és kész volt azok kockázatát elfogadni”, teljesítették.

172. Fentiekre tekintettel felelőssége a három gyártó által az engedékenységi nyilatkozatok és az egyezségi nyilakozatok által elismert jogsértésben való részvétele miatt megállapítható. Nem változtat ezen az a tény sem, hogy a Re'lem nem volt a gyártók versenytársa, hanem magatartása a gyártók közötti, gyártók által elismert jogsértésben való közreműködés volt.
173. A Re'lem jogsértő magatartásban való részességének végét az eljáró versenytanács 2014. február 10-ben határozza meg, mivel akkor került sor a vele szemben utolsó jogsértőnek minősülő magatartására, nevezetesen az EAFE kereskedelmi partnereknek szóló körlevél Re'lem általi megküldésére, ami többek között tartalmazta az „Ajánlott Elkülönített Hulladékkezelési Díj elemfajtként” fejlécű táblázatot.
174. A Re'lem által az előzetes állápontra előadott, fent ismertetett észrevételeivel kapcsolatban az eljáró versenytanács kiemeli, hogy a jelen eljárásban a jogsértés magját az a magatartás alkotja, hogy az érintett gyártók az önállóság kritériumát megsértve, egymás között egyeztetve egyetértésre jutottak abban, hogy a Re'lem számára fizetendő hulladékkezelési díjat teljes egészében, elkülönült módon áthárítják kereskedelmi partnereik részére. Az, hogy más piacon jogszabály lehetővé teszi az elkülönült díjmegjelenítést nem bír relevanciával, hiszen az eljárás alá vontak számára ismert és tudott (ahogy ez fent a II.5. alfejezetben kifejtésre is került) volt, hogy azon a piacon amin tevékenykednek, látható díj bevezetésére nem került sor, ennek ellenére ők egyeztetett módon, önállóságukat feladva döntöttek a hulladékkezelési díj vevőikre történő áthárításáról.
175. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint a Re'lem által csatolt, az Energizer korábbi ügyvezetője által írt nyilatkozat a Ket. 50. § (6) bekezdésében foglalat alapelvnek megfelelően az eset összes körülményeit, a bizonyítékokat egyenként és összességében értékelve nem alkalmas arra, hogy az eljáró versenytanács álláspontját megváltoztassa. Kiemeli az eljáró versenytanács ezzel kapcsolatban, hogy azon a taggyűlésen, amin a nyilatkozatban szereplő mondat szerepelt, rendelkezésre áll olyan nyilatkozat is a jogsértést elismerő gyártó részéről, ami szerint hangsúlyozásra került, hogy „fontos, hogy tartsuk magunkat ahhoz, amiben megállapodtunk. Legalábbis a három nagy (Varta, Duracell, Energizer).” A Re'lem által csatolt nyilakozat így az eljáró versenytanács álláspontja szerint a kontextusából kiragadásra került és nem alkalmas az eljáró versenytanács általi, az eljárás alá vont gyártók által elismert értékelés megdöntésére, hiszen ahogy a 96. pontban kifejtésre is került a 2005. július 26-i taggyűlés kapcsán, [személyes adat] idézett mondata után [személyes adat] elmondta azt is, hogy amint elfogadták a hulladékkezelési díjat, az Energizer 15 napon belül áthárítja a kereskedelmi partnereire, illetve elhangzott a fenti mondat a három gyártó közti megállapodásról. Az Energizer, a Gillette és a Spectrum Brands ezeket követően tartalmilag és formailag megegyező értesítő leveleket küldtek a kereskedelmi partnereiknek, amelyekben értesítették őket, hogy árváltozás nem történt, csupán az EHKD kerül feltüntetésre minden egyes olyan termékhez rendelt, mely maga elem vagy akkumulátor, esetleg ilyet tartalmaz. A metaadatok szerint a levél szerzője [személyes adat]. A P & G-nél a helyszíni kutatás során birtokba vett, „EHKD bevezetés értesítés” elnevezésű, 2005. szeptember 8-i keltezésű word-dokumentum szerzője²⁰⁵ az Energizer, illetve [személyes adat] („Energizer – [személyes adat]”) volt, emellett a levél szövege is tartalmazta egy helyen az Energizer nevét és a Gillette által nem forgalmazott elemlámpa termékeket.
176. A taggyűlés szerepével (összehívás, helyszín, jegyzőkönyvezés) kapcsolatos Re'lem érvekkel kapcsolatban hangsúlyozza az eljáró versenytanács, hogy nem pusztán a taggyűlés megtartását, összehívását, azon való részvételét, jegyzőkönyvezést rója fel a

²⁰⁵ VJ/43-244/2015. számú bizonyíték-összefoglaló 3. számú melléklet.

Re'lemnek. A vállalkozások az egyébként legitim üzleti találkozók, gyűlések keretében is folytathatnak jogsértő tartalmú megbeszéléseket, jogsértést követhetnek el. Az eljáró versenytanács kiemeli, hogy a taggyűlésekkel kapcsolatos azon témák kapcsán értékelte a Re'lem és az egyéb eljárás alá vontak szerepét, ami a hulladékkezelési díj egyeztetett mértékben és módon történő áthárításával kapcsolatos, mely magatartás jogsértő jellegét az érintett gyártók is elismerték.

177. Szintén kiemelendő, hogy az érintett gyártók által is elismert jogsértés a hulladékkezelési díjjal, mint a nagykereskedelmi ár egy részét képező költségelemmel kapcsolatos, azt az eljáró versenytanács nem állapította meg, hogy a nagykereskedelmi ár lett volna közvetlenül és teljes egészében érintve a kartellben, erre tekintettel nem foghat hely a Re'lem azon érvelése, ami szerint azért nem következethetett a jogsértésre, mivel álláspontja szerint az érintett gyártók között verseny meglétét érzékelt.
178. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint a rendelkezésre álló, fent ismertett és értékelt bizonyítékok (a korabeli irati bizonyítékok, valamint az egymással egybevágo engedékenységi nyilatkozatok és egyezségi nyilatkozatok) alapján, azokat egyenként és összességükben értékelve a fentiek szerint megállapítható, hogy a közreműködőként való felelősségre vonás objektív és szubjektív feltétele is teljesül a Re'lemmel szemben. Utal továbbá rá az eljáró versenytanács, hogy irányadó esetjog állt már rendelkezésre a jogsértést megelőző időszakban is, a T-99/04. sz. ügyben hozott ítélet alapjául szolgáló Bizottsági határozat (COMP/E-2/37.857 – szerves peroxidok-ügy) 2003. december 10-én került meghozatalra, az első fokú bírósági ítélet pedig 2008-ban született.
179. Tekintettel arra, hogy az eljárás alá vont beadványában csak szövegszerűen ismertette a Tpv. 17. §-át, az eljáró versenytanács nem látott lehetőséget a mentesség alkalmazására, hiszen a Tpv. 17. §-a, illetve az EUMSZ. 101. cikk (3) bekezdése szerinti mentesülési feltételeknek való megfeleléshez a Tpv. 20. §-a alapján annak bizonyítása, hogy valamely megállapodás a tilalom alól mentesül, azt terheli, aki a mentesülésre hivatkozik. Ilyen bizonyítást pedig a Re'LEM nem terjesztett elő.

IV.5. Az eljárás megszüntetése az EAFE-vel szemben

180. Jelen eljárás nem kizárólag a Tpv. 11. §-a, hanem az EUMSZ. 101. cikke alapján is folyik, tekintettel arra, hogy a feltételezetten jogsértő magatartások kapcsán a fentebb írtaknak megfelelően kimutatható a tagállamok közötti kereskedelem érintettsége.
181. Az 1/2003/EK rendelet 5. cikke értelmében a nemzeti versenyhatóságok, amennyiben a birtokukban lévő információk alapján a tilalom feltételei nem teljesülnek, olyan határozatot is hozhatnak, hogy részükről semmilyen intézkedés nem indokolt. Az 1/2003/EK rendelet 10. cikke az Európai Bíróság gyakorlata²⁰⁶ szerint is kizárólag a Bizottság számára biztosítja annak megállapítását, hogy valamely megállapodás nem esik a 101. cikk (1) bekezdésébe foglalt tilalom alá.
182. Mindebből következően az eljáró versenytanács a 101. cikk alapján folyó eljárásban a Tpv. 76. § (1) bekezdés j) pontja szerinti döntést nem hozhat. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint azonban az 1/2003/EK rendelet 5. cikke alapján való megszüntetés indokai beleolvadnak a Ket. 31. § (1) bekezdésének i) pontja alapján történő eljárás megszüntetés indokaiba, hiszen az 1/2003/EK rendet 5. cikke szerinti „semmilyen intézkedés nem indokolt” döntés alapja, hogy a „birtokukban lévő információk alapján a tilalom feltételei nem teljesülnek”, míg a Ket. 31. § (1) bekezdésének i) pontja alapján a hatóság az eljárást megszünteti, ha hivatalbóli eljárásban a tényállás a határozat meghozatalához szükséges mértékben nem volt tisztázható.

²⁰⁶ Lásd az Európai Bíróság C-375/09. sz. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów v Tele2 Polska sp. z o.o., devenue Netia SA ügyben 2011. május 3-án hozott ítéletének 23-24. pontját, EBHT 2011, I-03055. o.

„23. Ez utóbbi rendelkezés szövege egyértelműen arra utal, hogy ilyen esetben a nemzeti versenyhatóság jogköre azon határozat elfogadására korlátozódik, miszerint részéről semmilyen intézkedés nem indokolt.

24. A nemzeti versenyhatóságok jogkörének e korlátozását erősíti meg a Bizottság döntési jogkörének kimondása is abban az esetben, ha nem sértették meg az EUMSZ 101. és 102. cikket. A rendelet 10. cikke szerint a Bizottság – határozattal – megállapíthatja, hogy az EK 81. és 82. cikke nem alkalmazható.”

183. Annyi a különbség (és ez a több-kevesebb viszony miatti beolvadás alapja), hogy ezen felül a Ket. 31. § (1) bekezdésének i) pontja alapján való megszüntetés annak indokolását is megköveteli, hogy további eljárási cselekménytől sem várható eredmény. Mindezek alapján az EUMSZ. 101. cikkébe ütközés miatt folyó eljárás 1/2003/EK rendelet 5. cikke szerinti („részükről semmilyen intézkedés nem indokolt”) megszüntetésnek az indokai megegyeznek a lentebb kifejtettek szerint a Ket. 31. § (1) bekezdésének i) pontja szerinti „a tényállás a határozat meghozatalához szükséges mértékben nem volt tisztázható” megszüntetés indokaival.
184. Az EUMSZ. 101. cikke és a Tpv. 11. § közötti nagyfokú harmonizáltság okán (amelynek az 1/2003/EK rendelet 3. cikk (2) bekezdése alapján kell fennállnia), az eljáró versenytanács a Tpv. 11. §-ba ütközés megítélésakor is figyelemmel van az EUMSZ. 101. cikkére és az ahhoz kapcsolódó joggyakorlatra.²⁰⁷
185. Mindezek alapján az eljáró versenytanács a jelen, EUMSZ. és Tpv. alapján folyó eljárás megszüntetését két jogalapon (1/2003/EK rendelet 5. cikk illetve Ket. 31. § (1) bekezdés i) pont), de ugyanazon alábbi két tényező mentén és ugyanazon érvek alapján indokolja:
- i. a feltárt információk a jogsértést (a Ket. szóhasználatában az érdemi döntést jelentő határozatot, amely megfeleltethető a Tpv. 76. § (1) bekezdés e) pontjában foglaltaknak) vagy annak hiányát [Tpv. 76. § (1) j) pont] nem támasztják alá és
  - ii. további eljárási cselekménytől sem várható eredmény.
186. Ahogy korábban ismertetésre került, az EAFE igazgatója, [személyes adat] egyben az egységes, komplex és folyamatos jogsértésben részes Energizer ügyvezetője is volt a vizsgált időszakban. Az EAFE dokumentumai nem állnak rendelkezésre, mivel az EAFE dokumentumai az Energizer székhelyén maradtak, azok további sorsáról az EAFE-nek nincs információja. Az EAFE egyes dokumentumai [személyes adat] Energizer-es vállalati laptopján voltak, amely adathordozót az Energizer visszavett és annak tartalmát az EAFE előadása szerint az Energizer törölte.²⁰⁸ Az EAFE a létesítő okiratát sem tudta a vizsgálat rendelkezésére bocsátani, a fentiekre tekintettel.²⁰⁹ Ezen túl további kételyek merülnek fel az EAFE működésének törvényessége kapcsán²¹⁰.
187. Az eljárás rendelkezésére álló, EAFE fejléccel ellátott iratok (körlevelek²¹¹ ²¹²²¹³ és tájékoztatók²¹⁴²¹⁵) a három gyártó hulladékkezelési díj áthárítására irányuló magatartását támogatta, hiszen azok az áthárítás iparági megalapozottságának látszatát keltették, a gyártók megállapodásának iparági szintű érvényesítésében közreműködve. Tekintettel a [személyes adat] által betöltött kettős funkcióra, illetve a hiányos iratanyagra, az eljáró versenytanács álláspontja alapján nem lehet kétséget kizáróan megállapítani, hogy az EAFE fejlécével írt anyagok – melyet adott esetben az Energizer alkalmazottja

²⁰⁷ A C-32/11. sz. Allianz Hungária Biztosító Zrt. és társai kontra GVH ügyben az Európai Bíróság 2013. március 14-én hozott ítéletének 15. pontja szerint a Kúria az alábbiak szerint foglalt állást az EUMSZ. 101. cikkének és a Tpv. 11. §-ának viszonya kapcsán: „A Legfelsőbb Bíróság először is megállapítja, hogy a Tpv. 11. §-a (1) bekezdésének szövege szintén teljesen megegyezik az EUMSZ. 101. cikk (1) bekezdésének szövegével, és a Tpv. 11. §-ának értelmezése – amely rendelkezés a szóban forgó megállapodások tekintetében irányadó – a jövőben ugyancsak hatással lesz az EUMSZ. 101. cikk e tagállamban történő értelmezésére. E bíróság egyébiránt kiemeli, hogy nyilvánvaló érdek fűződik ahhoz, hogy az uniós jog rendelkezései vagy fogalmai egységes értelmezést kapjanak.”

vagy lásd még a C-542/14. sz. SIA VM Remonts és társa kontra Lett Versenytanács ügy 17. szakaszát: „a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében egyértelmű európai uniós érdek, hogy a jövőbeli eltérő értelmezések elkerülése érdekében egységesen értelmezzék az uniós jogból vett rendelkezéseket vagy fogalmakat, függetlenül attól, hogy milyen körülmények között alkalmazzák őket (lásd különösen: 2013. március 14-i Allianz Hungária Biztosító és társai ítélet, C-32/11, EU:C:2013:160, 20. pont; 2014. december 4-i FNV Kunsten Informatie en Media ítélet, C-413/13, EU:C:2014:2411, 18. pont; 2015. november 26-i Maxima Latvija ítélet, C-345/14, EU:C:2015:784, 12. pont).”

²⁰⁸ VJ/43-258/2015., 2. kérdésre adott válasz. Az Energizer a [személyes adat] által használt laptop-ot a GVH rendelkezésére bocsátotta, a vizsgálat azonban nem azonosított releváns iratot rajta.

²⁰⁹ VJ/43-258/2015., 2. pontra adott válasz.

²¹⁰ VJ/43-280/2015., 2. kérdésre adott válasz.

²¹¹ VJ/43-83/2015., 7. számú melléklet, VJ/43-243/2015. számú bizonyíték-összefoglaló 4. számú melléklete („Kereskedői tájékoztató 050727.doc” elnevezésű irat), VJ/43-244/2015. számú bizonyíték-összefoglaló 1. számú melléklete („Kereskedői tájékoztató 050727.doc” elnevezésű irat). Az iratot [személyes adat] készítette.

²¹² VJ/43-49/2015., 7. számú melléklet és VJ/43-242/2015. számú bizonyíték-összefoglaló, 3. számú melléklet, „EAFE EHKD tájékoztató 091120.pdf” elnevezésű dokumentum

²¹³ „EAFE kereskedői tájékoztató a 2013.pdf” elnevezésű melléklet, VJ/43-243/2015. számú bizonyíték-összefoglaló 4. számú melléklete, VJ/43-34/2015., E/36. sz. melléklet; VJ/43-89/2015., 3. sz. melléklet.

²¹⁴ VJ/43-242/2015. számú bizonyíték-összefoglaló 12. számú melléklet.

²¹⁵ VJ/43-242/2015. számú bizonyíték-összefoglaló, 2. számú melléklet, „EAFE tájékoztató 2008_09_23.ppt” elnevezésű prezentáció.

[személyes adat] nevében küldött ki²¹⁶ - az EAFE-nek tudhatók-e be. Nem kizárt ugyanis, hogy azok a három gyártó közötti jogsértő magatartás megalapozottságának csupán eszközeként szolgáltak azáltal, hogy a kartellben részt vevő Energizer vezetője, az EAFE-ben betöltött szerepét felhasználva olyan tájékoztatókat készített a taggyűléseket nem tartó, érdemi munkát az időszakban nem végző EAFE nevében, amik a felek közötti jogsértő magatartás piaci megalapozottságát hivatott erősíteni, legitimálni.

188. A fentiekre tekintettel az eljáró versenytanács álláspontja szerint az eljárás Ket. 31. § (1) bekezdésének i) pontja alapján megszüntetése indokolt, mivel a feltárt információk a jogsértést vagy annak hiányát nem támasztják alá és további eljárási cselekménytől sem várható eredmény, hiszen a széles körű adatkérések révén sincs abban a helyzetben az eljáró versenytanács, hogy egyértelműen megállapítsa, hogy az EAFE fejlécével készült anyagokért, mint kartell működésben közreműködő anyagokért a felelősség az EAFE-t terheli-e.
189. Az EAFE-vel szembeni eljárás megszüntetése azonban nem jelenti azt, hogy a Re'lem viszonylatában ne lenne – a fentiek szerint – figyelembe vehető, hogy a Re'lem több alkalommal az EAFE fejlécével ellátott iratokat, táblázatokat, körleveleket megküldte a tagjai részére, mintegy elősegítve a kartell működését.

V. Jogkövetkezmény

V.1. A bírságkiszabás keretei az Energizer, Energizer Polska, P&G, valamint Spectrum Brands esetében

190. Az eljáró versenytanács a fentebb ismertetett feltételezett jogsértések miatt a Tpv. 78. §-a alapján bírságot szab ki az eljárás alá vont vállalkozásokkal szemben.
191. Az eljáró versenytanács a jelen eljárásban a Tpv. 78. § szerinti bírságkiszabás során a Gazdasági Versenyhivatal Elnökének és a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa Elnökének 11/2017. közleményét (a továbbiakban: Bírságközlemény) veszi alapul venni, figyelemmel annak 83. pontjára, mely szerint „*a GVH a jelen közleményt alkalmazza a közlemény közzétételét [2017. december 19.] megelőzően indult versenyfelügyeleti eljárásokban [...] is, amennyiben a jelen közlemény közzétételének időpontjában az eljáró versenytanács még nem közölte a Tpv. 73. § szerinti előzetes álláspontját az ügyfelekkel [...]*”, a 83. pontban írt eltérésekkel.
192. A Bírságközlemény 13. pontja szerint a „*bírság meghatározása többlépcsős eljárás: a GVH először egy, a jogsértés súlyát kifejező, a jogsértő vállalkozás által az érintett piacon elért forgalom, [...] versenyztetési eljárások kapcsán megállapított jogsértések esetében pedig az érintett tenderek(ek) értékén (a továbbiakban: releváns forgalom) alapuló kiinduló összeget határoz meg, amelyet további szempontok figyelembe vételével több lépésben módosíthat, ügyelve ugyanakkor arra, hogy az egyes tényezőket a mérlegelés során csak egyszer vegye figyelembe.*”
193. A Bírságközlemény 14. pontja értelmében a „*bírság meghatározásakor figyelembe vett enyhítő és súlyosító körülmények a különböző további lépések során az egyes szempontokkal érvényesíteni kívánt jogpolitikai eszközökhöz igazodóan eltérő módon és súllyal kerülnek figyelembe vételre úgy, hogy a súlyosító körülmények megléte a végül kialakuló bírságösszeg növekedésének irányába, míg az enyhítő körülmények a bírságösszeg növekedésének irányába hat. Súlyosító körülmények hiánya önmagában nem minősül enyhítő körülménynek*”.

V.2. A kiinduló összeg meghatározása

194. A jelen eljárásban a Bírságközlemény 15. pontja szerint – figyelemmel annak 83. a) és c) pontjaira is - a kiinduló összeget a releváns forgalomnak és a jogsérelem súlyát kifejező arányszámnak a szorzataként kell meghatározni.

²¹⁶ VJ/43-34/2015., E/31. számú melléklet és VJ/43-242/2015. számú bizonyíték-összefoglaló 1. számú melléklete.

V.2.1. A releváns forgalom

195. Tekintettel arra, hogy a jogsértés a három gyártó vállalkozás nagykereskedelmi árainak csak egy részét érintette és nem az átadási árak rögzítését jelentette, az eljáró versenytanács álláspontja szerint a releváns forgalomnak a gyártók által a jogsértő időszak egésze alatt a Re'lem számára fizetett hulladékkezelési díj minősül. Az egyes tagok által a Re'lem felé megfizetett hulladékkezelési díj összegét a következő iratok tartalmazzák: VJ/43-90/2015., 2. számú melléklet²¹⁷; VJ/43-239/2015., 2. számú melléklet²¹⁸.
196. Megjegyzi az eljáró versenytanács, hogy a releváns forgalom számításánál arányosítást végzett el az egyes bírsággal sújtott vállalkozásoknál a jogsértés végét jelentő évek kapcsán.

V.3. A jogsérelem súlyát kifejező arányszám

197. A jogsérelem súlyának mérlegelése keretében a Bírságközlemény 19. pontja szerint két körülményt kell vizsgálni: a verseny veszélyeztetését és a jogsértés piaci hatását. Mindkét tényező esetében maximum 30 pont adható. A jogsérelem súlyát kifejező arányszám az adott pontszámok és a maximálisan adható pontszám (60) hányadosa, szorozva 10%-kal.

V.3.1. A verseny veszélyeztetettsége

198. A verseny veszélyeztetettségének megítélésekor szerepet játszik, hogy az adott magatartás természeténél fogva, a verseny milyen fokú csökkenésével fenyeget, esetleg fenyeget-e a verseny teljes megszűnésével. A verseny veszélyeztetettségének keretében vizsgálandó továbbá, hogy a magatartás az adott eset körülményei szerint fontosabb, illetve meghatározó versenyméretű (pl. árverseny, minőségi verseny, innovációs verseny) közül melyeket érinti, esetleg valamennyit érinti-e, továbbá hogy mennyire összetett, kiterjedt a jogsértés, mennyire intézményesített annak jellege.
199. Az eljárás alá vont vállalkozások jogsértése (árrögzítés és piacfelosztás) kőkemény kartellnak minősül, így a legsúlyosabb jogsértések egyike. A jogsértések alapvetően az árversenyt érintik.
200. Fentiek mellett az eljáró versenytanács figyelemmel van arra, hogy a felek jogsértő magatartása a nagykereskedelmi árak csak kis százalékát kitevő költségelemmel volt kapcsolatban, amire tekintettel a verseny veszélyeztetettségét közepesnek értékeli.

V.3.2. A jogsértés piaci hatása

201. A jogsértés piaci hatása alapvetően a jogsértésben érintett eljárás alá vontak együttes piaci részesedésétől függ. A három gyártó vállalkozás együttes piaci részesedése a jogsértéssel érintett időszakban jelentősnek minősül, azonban itt is figyelembe veszi az eljáró versenytanács, hogy a felek jogsértő magatartása a nagykereskedelmi árak csak kis százalékát kitevő költségelemmel volt kapcsolatban.
202. Mindezek alapján az eljáró versenytanács a piaci hatás tekintetében valamennyi eljárás alá vont vonatkozásában a 0-30 tartomány középső zónájába tartozó pontszámot alkalmaz.

V.4. A bírság alapösszegének meghatározása

203. A Bírságközlemény IV. része szerint az alapösszeg meghatározásakor a vállalkozásnak a jogsértéshez való viszonyulását kifejező súlyosító és enyhítő körülmények kerülnek figyelembe vételre, melyek jelentőségüktől függően kis jelenőség esetén 0-5, közepes jelenőség esetén 5-15, kiemelt jelentőség esetén 15-25 százalék közötti mértékben növelik, illetve csökkentik a kiinduló összeget.

---

²¹⁷ 2005-2015. évi adatok

²¹⁸ 2016. évi adatok

V.4.1. Súlyosító körülmények

204. Súlyosító körülményként a felróhatóság, a jogsértésben betöltött szerep, valamint egyéb szempontok vehetők figyelembe.
205. A Bírságközlemény 33. és 34. pontja szerint a felróhatóság kiemelt fokának tekinthető, ha a jogsértés elkövetésére bizonyíthatóan annak jogsértő jellege tudatában, szándékosan került sor. Megalapozhatja a felróhatóság magasabb fokát, ha vezető tisztségviselő is részt vett a jogsértés elkövetésében, mivel velük szemben magasabb szintű elvárhatóság érvényesülhet.
206. Az eljáró versenytanács a felróhatóság körében súlyosító körülményként értékeli, hogy a jogsértésben – a P&G kivételével – a vállalkozások vezetői tisztségviselői vettek részt. Ezeken túl az eljáró versenytanács az Energizer kapcsán további súlyosító körülményként értékeli a vállalkozás vezető szerepét, annak aktív részvételére tekintettel. Szintén súlyosító körülményként veszi figyelembe az eljáró versenytanács azt, hogy az eljárás alá vontak maguk is tisztában voltak azzal, hogy a hulladékkezelési díj egységes áthárítása versenyjogsértő lehet („senki nem nyilatkoztathatja ki, hogy egységesen az iparág emel, a szállítók maguk döntenek”; „ha egyszerre emel, akkor nincs kartell”)
207. A fentiekén túl az eljáró versenytanács nem azonosított az alapösszeg növelésére okot adó egyéb szempontot.

V.4.2. Enyhítő körülmények

208. A Bírságközlemény IV.2. része szerint a bírságot csökkentő tényezőként a jogsértésben betöltött szerep, külső tényezők és egyéb szempontok vehetők figyelembe.
209. Enyhítő körülményt az eljáró versenytanács nem azonosított. Nem tekinti enyhítő körülménynek az eljáró versenytanács azt a P&G által hivatkozott körülményt, hogy a felek bíztak a látható díj bevezetésében, mivel a fent ismertetettek szerint a látható díj már 2004. április 20-án sem szerepelt az Irányelv tervezetben.

V.5. Az alapösszeg korrekciója

210. A Bírságközlemény 42. pontja szerint az alapösszeg kiszámítását követően kerül sor
- a jogsértés esetleges ismétlődésének,
  - a jogsértéssel elért előnynek,
  - az elrettentő hatásnak,
  - a Tpv. 78. §-ában meghatározott bírság maximumának,

V.5.1. Ismétlődés

211. Az eljáró versenytanács nem tartja megállapíthatónak az ismétlődést.

V.5.2. Jogsértéssel elért előny

212. A jogsértéssel elért előny számszerűsítésére nem került sor a versenyfelügyeleti eljárás során.

V.5.3. Elrettentő hatás

213. A Bírságközlemény 51. pontja szerint a GVH kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a bírságok megfelelő visszatartó hatással bírjanak; ennek érdekében az egyébként kiszámított bírság összegének növelésére kerülhet sor az olyan vállalkozások tekintetében, amelyek a jogsértés által érintett piacon elért releváns árbevételén túlmenően különösen jelentős árbevétellel bírnak, és ezért számukra a releváns forgalom alapján számított bírság nem jelentene érzékelhető terhet. Az eljáró versenytanács nem növeli az eljárás alá vontak bírságát az elrettentő hatásra tekintettel.

V.6. Bírságmaximum

214. Az eljáró versenytanács a bírságmaximum meghatározásakor az eljárás alá vontak vállalkozáscsoportjának előző üzleti évben elért árbevételére figyelemmel volt, a kiszabott bírságok egyik megbírságolt vállalkozásnál sem érték el a bírságmaximumot.

V.7. A bírságkiszabás keretei a Re'lem esetében

215. Előjáróban kiemeli az eljáró versenytanács, hogy a Re'lem-mel szemben első sorban azért nem látja lehetségesnek a figyelmeztetés alkalmazását, mivel az eljárás indításakor hatályos Tpvt. 78. § (8) bekezdése alapján bírság helyett figyelmeztetés alkalmazása az első esetben előforduló jogsértés esetén kis- és középvállalkozásokkal szemben volt lehetséges, kivéve az Európai Unió jogába való ütközés esetét. Jelen esetben a Re'lem nem minősül KKV-nak²¹⁹, illetve a jogsértés az EUMSZ. 101. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalomba ütközik, amire tekintettel kizárt a figyelmeztetés alkalmazásának lehetősége.
216. Még ha a fenti rendelkezés nem zárna ki a figyelmeztetés alkalmazását, az eljáró versenytanács akkor is a bírság kiszabását látná indokoltnak a jelen jogsértéssel kapcsolatban, mely hosszú időn át tartó, a nagykereskedelmi árak egy részének minősülő költségelemmel kapcsolatos, a Tpvt. 11. §-ának (1) bekezdését, illetve (2) bekezdésének a) és d) pontjait, valamint az EUMSZ. 101. cikke (1) bekezdése a) és c) pontjainak megsértésével az EUMSZ. 101. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalomba ütközik. A bírság kiszabása során azonban az eljáró versenytanács eltér a lentiek szerint a Bírságközleménytől, illetve helyt adott az eljárás alá vont részletfizetési kérelmének, ami alapján az eljárás alá vont a bírságot 12 egyenlő részletben köteles megfizetni.
217. Utalva a Re'lem hivatkozására a VJ/199/2005. sz. ügyben hozott határozat 538. pontjára szintén nem látta lehetségesnek eltekinteni a bírság kiszabásától az eljáró versenytanács. A hivatkozott ügyben az eljárás alá vont vállalkozások és a közös vállalatuk kapcsán kiemelésre került²²⁰, hogy a Magyar Tojás Kft.-t mint közös vállalatot a rendelkezésre álló írásos bizonyítékok szerint az eljárás alá vontak az áraik és piacaik egyeztetése érdekében hozták létre. Jelen esetben nem került sor annak megállapítására, hogy a Re'lem tagokat a Re'lem megalakításakor versenykorlátozó cél vezérelte volna. A Re'lem a tagjai által elismert versenyjogsértés közreműködője volt a fentiek szerint.
218. A Bírságközlemény kifejezetten lehetőséget ad az eljáró versenytanács számára, hogy eltérjen a Bírságközleménytől akár oly módon is, hogy az adott ügy sajátosságaira tekintettel a bírságkiszabás során egyáltalán nem alkalmazza a Bírságközleményt.
219. Az eljáró versenytanács a Re'lem esetében eltér a Bírságközleménytől, a vállalkozás speciális szerepére és helyzetére tekintettel. A Re'lemet ugyanis az eljáró versenytanács a gyártók közötti jogsértésben közreműködő félként marasztalja. A Re'lem nem volt a gyártók versenytársa, elem és akkumulátor értékesítéssel nem foglalkozott. A gyártóktól eltérően hulladékkezelési díjat nem fizetett, hanem ellenkezőleg, neki fizettek a vele szerződő elemgyártók. Releváns forgalomként a hulladékkezelési díjból származó bevétele nem állna összhangban az általa elkövetett jogsértés súlyával, valamint ezen összegek (azaz a jogsértéssel érintett hulladékkezelési díjak) a gyártókra történő bírságkiszabás során a fentiek szerint figyelembe vételre kerülnek. Ezekre tekintettel tartja indokoltnak az eljáró versenytanács a Bírságközleménytől való eltérést.
220. Az eljáró versenytanács a bírságkiszabás során alapvetően Tpvt. 78. § (3) bekezdésében szempontokat veszi figyelembe. A Tpvt. 78. § (3) bekezdése példalózó felsorolást tartalmaz a bírság kiszabása során értékelendő körülményekről, így e rendelkezés nem zárja ki egyéb szempontok figyelembe vételét.²²¹ A felsorolt körülmények mindegyikének értékelése, figyelembe vétele nem szükséges minden esetben, csak akkor, ha az eset releváns körülményei közé tartozik.²²²

219 VJ/43-366/2015.

²²⁰ VJ/199-246/2005., 513. pont

²²¹ Lásd a Legfelsőbb Bíróság Kfv. II.37.453/2009/5. számú ítéletét (Vj-114/2007.).

²²² Lásd a Fővárosi Bíróság 7.K. 32.143/2004/7. számú ítéletét (Vj-16/2004.)

221. Figyelembe veszi az eljáró versenytanács, hogy az eljárás során nem merült fel bizonyíték arra vonatkozóan, hogy a Re'lem hulladékkezelési díjai jogsértően kerültek volna megállapításra. Az eljáró versenytanács kiemelten figyelemmel van a bírságkiszabás során a vállalkozás nonprofit működésére, e tekintetben különösen arra, hogy a társaság tevékenysége környezetvédelmi célokat szolgál, illetve, hogy működése során nem nyereségérdekelt jár el.
222. Enyhítő körülményként veszi figyelembe az eljáró versenytanács, hogy nem bizonyított, hogy a Re'lem más szerződött partnere a Re'lem jogsértésben való közreműködése hatására jogellenesen áthárította volna a hulladékkezelési díjat.
223. Kis fokú súlyosító körülményként veszi figyelembe azt a tényt az eljáró versenytanács, hogy a Re'lem hosszú éveken át működött közre a gyártók jogsértésében, azonban a más eljárás alá vontaknál valamennyivel rövidebb ideig.
224. Kiemelt fokú súlyosító körülményként veszi figyelembe az eljáró versenytanács a Re'lem felróhatóságát, ami abból ered, hogy a jogsértésben a vállalkozás vezető tisztségviselője vett részt, illetve, hogy az eljárás alá vontak maguk is tisztában voltak azzal, hogy a hulladékkezelési díj egységes áthárítása versenyjogsértő lehet („senki nem nyilatkozathatja ki, hogy egységesen az iparág emel, a szállítók maguk döntenek”; „ha egyszerre emel, akkor nincs kartell”).
225. A jogsérelem súlyánál közepes fokú súlyosító körülményként a többi eljárás alá vonthoz hasonlóan figyelembe veszi az eljáró versenytanács, hogy a jogsértés az árversenyt érintette és az adott költségelem vonatkozásában a felek közti versenyt kizárta, azonban közepes fokú enyhítő körülményként kívánja figyelembe venni az eljáró versenytanács, hogy a hulladékkezelési díj, amit a jogsértés érintett, az a nagykereskedelmi árak egy kis százalékát képezi. Ismétlődés a Re'lem kapcsán sem merült fel.
226. A bírságkiszabás során az eljáró versenytanács figyelemmel volt a bírság törvényi maximumára.
227. A fentiekre tekintettel az eljáró versenytanács a Re'lemmel szemben 3.000.000 Ft bírságot szab ki, amivel kapcsolatban a rendelkező részben foglaltak szerint részletfizetési kedvezményt biztosít a számára. Az erről való döntés során az eljáró versenytanács figyelembe vette az eljárás alá vont által előadottakat, a múltbeli és jelenlegi pénzügyi helyzetét, illetve a 2019-es évre vonatkozó pénzügyi terveket, amely előadásokat az eljárás alá vont dokumentumokkal is igazolt. Tekintettel arra, hogy az eljárás alá vont ismertette a bírság megfizetéséhez szükséges pénzügyi megteremtésének lehetőségeit (és ennek körében azt, hogy lehetőség mutatkozik arra, hogy az előzetes álláspontban még magasabb összegben megjelölt tervezett bírságot 2020 februárig meg tudná adni adott esetben fizetni), illetve tekintettel arra a tényre, hogy az eljáró versenytanács az előzetes álláspontban előírányzott bírságnál alacsonyabb összegű bírság kiszabása mellett döntött, az eljáró versenytanács a 3.000.000,- Ft bírság 12 egyenlő részletben történő megfizetése mellett döntött.

V.8. Egyezségi eljárás

228. Az eljáró versenytanács a Tptv. 79. §-a szerint - egyezően a közös álláspontban szereplőkkel - a P&G fentiek szerint kalkulált bírságának mértékét 25%-kal csökkentei. Az eljáró versenytanács figyelembe veszi - az alap 10% csökkentés mellett hogy milyen időtartamon belül sikerült kialakítani a Tptv. 73/A. § (2) bekezdése szerinti közös álláspontot. Tekintettel arra, hogy közös álláspont kialakítására az első ügyfélmeghallgatás során sor került, az eljáró versenytanács 10%-os csökkentést ad erre. Továbbá 5%-os csökkentést biztosít az eljáró versenytanács a versenyfelügyeleti eljárás erőforrás igényére tekintettel. Az 5% meghatározása során figyelemmel volt az eljáró versenytanács az eljárás alá vontak számára, az egyezségi eljárásban résztvevők számára.
229. Az eljáró versenytanács a Tptv. 79. §-a szerint - egyezően a közös álláspontban szereplőkkel - a Spectrum Brands fentiek szerint kalkulált bírságának mértékét 23%-kal

csökkenti. Az eljáró versenytanács figyelembe veszi - az alap 10% csökkentés mellett hogy milyen időtartamon belül sikerült kialakítani a Tpvt. 73/A. § (2) bekezdése szerinti közös álláspontot. Tekintettel arra, hogy az eljárás alá vonttal a közös álláspont a második meghallgatáson került kialakítására, miután az eljárás alá vont élt az Egyezségi Közlemény 70. pontjában foglalt 5 munkanapos határidő biztosítási lehetőséggel, azonban ezen nyilatkozatát a rendelkezésre álló 5 munkanapnál hamarabb beadta, az eljáró versenytanács 8%-os csökkentést ad ezen tényezőre. Továbbá 5%-os csökkentést ad az eljáró versenytanács a versenyfelügyeleti eljárás erőforrás igényére tekintettel. Az 5% meghatározása során figyelemmel volt az eljáró versenytanács az eljárás alá vontak számára, valamint az egyezségi eljárásban résztvevők számára.

V.9. Engedékenységi politika

230. A jelen versenyfelügyeleti eljárásban a GVH engedékenységi politikájának alkalmazására került sor az Energizer, illetve Energizer Polska, valamint a P&G esetében az alábbiak szerint:
231. A versenyfelügyeleti eljárás az Energizer és más Energizer entitások által benyújtott, a Tpvt. 78/A. §-a (2) bekezdésének a) pontja szerinti engedékenységi kérelem nyomán indult, és az eljáró versenytanács 2015. december 10-én kelt és 2015. december 16-án kiegészített végzésével²²³ megállapította, hogy a kérelmezővel szemben a bírság mellőzésének van helye a határozat meghozatalakor, ha kérelmező a Tpvt. 78/A. § (7) bekezdésében foglalt feltételeknek megfelel és vele szemben a Tpvt. 78/A. § (8) bekezdése szerinti kizáró ok nem áll fenn.
232. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint a kérelmezők a fenti feltételeknek megfeleltek és velük szemben a fenti kizáró ok nem áll fenn, ezért velük szemben nem szab ki bírságot.
233. Az eljárás során a P&G is nyújtott be engedékenységi kérelmet. A bírság elengedésére irányuló kérelme a fenti végzésre tekintettel elutasításra került, az eljáró versenytanács azonban a VJ/43-385/2015. sz. végzésében feltételesen úgy döntött, hogy a kérelmezővel szemben a bírság 30-50 % közötti csökkentésének van helye, a határozat meghozatalakor, ha a végzésben szereplő feltételeknek a vállalkozás megfelel. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint a P&G szintén megfelelt a fenti feltételeknek és vele szemben kizáró ok nem áll fenn, ezért vele szemben az eljáró versenytanács a kiszabandó bírságot 50%-kal csökkenti.

V.10. Megfelelési erőfeszítések elismerése

234. Ahogy fent ismertetésre került, a Spectrum Brands hivatkozott a Bírságközlemény 71-72. pontjaira és kérte, hogy megfelelési erőfeszítései kerüljenek elismerésre bírságszökkentésként. Elsődlegesen a meglévő megfelelési programjának előzetes megfelelési erőfeszítésként való elismerését kérte. Ahogy azonban az eljáró versenytanács ezzel kapcsolatban már az előzetes álláspontban is előadta, előzetes megfelelési erőfeszítésként a megfelelési program léte nem vehető figyelembe, hiszen a Bírságközlemény 71. pontjában írt konjunktív feltételek nem teljesülnek.
235. A Spectrum Brands által sem vitatottan nem teljesül a 71. pont c) alpontjában foglalt követelmény²²⁴, mely követelmény pontosan azt a célt szolgálja, hogy bírságszökkentési tényezőként csak azon meglévő megfelelési programok kerüljenek figyelembe vételre, melyek működése és a jogsértés abbahagyása között ok-okozati összefüggés áll fenn, mely összefüggést az eljárás alá vont objektív és hiteles bizonyítékokkal képes

²²³ VJ/43-384/2015. sz. irat

²²⁴ Ugyanakkor a megfelelési programok léte önmagában nem vehető bírságszökkentő tényezőként figyelembe, ehhez a vállalkozásnak
a) bizonyítania kell megfelelő compliance erőfeszítéseit,
b) a jogsértés észlelését követően fel kell hagynia a jogsértő magatartással,
c) objektív és hiteles bizonyítékkal alá kell támasztania, hogy a jogsértés abbahagyására a vállalkozás által önként működtetett vagy számára a GVH által egy korábbi eljárásban előírt megfelelési programnak köszönhetően, azzal összefüggésben került sor.

alátámasztani. Ezen a tényen nem változtat az eljárás alá vont érvelése, ami szerint a jogsértés atipikus jellege nem tette lehetővé a csak versenyjogi alapismeretekkel rendelkező vezető tisztviselő számára a jogsértés felismerését, és ezáltal pedig álláspontja szerint a jogsértés megvalósulásából nem lehet azt az általános következtetést levonni, hogy a társaság meglévő megfelelési programja nem volt megfelelő.

236. Az eljáró versenytanács kiemeli ugyanis, hogy a c) alpontban található követelmény, azaz, annak objektív és hiteles bizonyítékokkal való alátámasztása, hogy a jogsértés abbahagyására a vállalkozás által működtetett megfelelési programnak köszönhetően, azzal összefüggésben került sor a bírságsökkentés odaítélhetősége szempontjából egy elengedhetetlen feltétel. Ez az alpont – az első két alponttal együtt – biztosítja, hogy ilyen kedvezményben csak a tényleges hatást kifejtő, már működő megfelelési programok részesüljenek. Az, hogy a megfelelési program léte mellett sem volt felismerhető a jogsértés és így a megfelelési program nem tudott közvetlen kiváltója lenni a jogsértés abbahagyásának pont arra utal, hogy a megfelelési program fejlesztésének lehet helye. Erre tekintettel az eljáró versenytanács nem látott lehetőséget a Bírságközlemény 71. pontja szerinti bírságsökkentésnek.
237. A Spectrum Brands vállalta²²⁵ a Bírságközlemény 72. pontja alapján a megfelelési programjának fejlesztését. Ennek keretében vállalta, hogy a Trösztellenes Útmutatójába foglalja azon helyzetet is, ami a jelen jogsértésben releváns volt, azaz amikor a jogsértés az ár csak egy részével kapcsolatos. A vállalt módosítás egyebek mellett az elhatárolódással kapcsolatos fejlesztést is tartalmaz, valamint vállalta az eljárás alá vont a fejlesztéssel kapcsolatos oktatás megtartását is.
238. A Bírságközlemény az utólagos megfelelési erőfeszítések elismeréseként legfeljebb 5%-os bírságsökkentést tesz lehetővé abban az esetben, hogy ha a vállalkozás vállalja megfelelési program kidolgozását és implementálását. Jelen esetben nem arról van szó, hogy egy megfelelési programmal nem rendelkező vállalkozás vállalná, hogy kidolgoz és implementál egy nemzetközi sztenderdeknek megfelelő, teljeskörű megfelelési programot. Jelen esetben az eljárás alá vont már rendelkezett egy nemzetközi sztenderdeknek megfelelő, működő, széleskörű megfelelési programmal, melynek vállalt fejlesztése a már meglévő programhoz képest kisebb volumenű, alapvetően csak pontosításokat tartalmaz, ezért erre tekintettel az eljáró versenytanács az utólagos megfelelési erőfeszítés elismeréseként a bírságot további 2%-kal csökkenti, a vállalat pedig a rendelkező részben foglaltak szerint előírja a Spectrum Brands számára.

V.11. A ténylegesen kiszabott bírságok

239. A fentiekre figyelemmel határozta meg az eljáró versenytanács a ténylegesen kiszabásra került bírságok összegét azzal, hogy a végső összeget kis mértékben, az eljárás alá vontak javára kerekítette.

VI.

Egyéb kérdések

240. A GVH hatáskörét a versenyfelügyeleti eljárásra a Tpv. 11.§-a tekintetében a Tpv. 45. §-a, az EUMSZ. 101. cikke tekintetében az 1/2003/EK tanácsi rendelet 5. cikke, valamint a Tpv. 33. § (1) bekezdésének második mondata; illetékességét a Tpv. 46. §-a állapítja meg.
241. A határozat elleni jogorvoslati jogot a Tpv. 83. § (1) bekezdése biztosítja, az eljárást megszüntető végzéssel szembeni jogorvoslati jogot a Ket. 98. § (3) bekezdés c) pontja és a Tpv. 82. §-a biztosítja.
242. A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 157. §-ának (7) bekezdése szerint, ha jogszabály bírósági felülvizsgálatot tesz lehetővé, azon

²²⁵ VJ/43-402/2015., 8.sz. Melléklet, VJ/43-408/2015.

2018. január 1-jétől közigazgatási pert kell érteni. A közigazgatási per szabályait a Kp. határozza meg.

243. A Kp. 29. §-ának (1) bekezdése az elektronikus kapcsolattartásra a polgári perrendtartás szabályait rendeli megfelelően alkalmazni. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 608. §-ának (1) bekezdése szerint az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény (a továbbiakban: E-ügyintézési tv.) alapján elektronikus úton történő kapcsolattartásra kötelezett minden beadványt kizárólag elektronikusan - az E-ügyintézési tv.-ben és végrehajtási rendeleteiben meghatározott módon - nyújthat be a bírósághoz.
244. Az E-ügyintézési tv. 9. §-ának (1) bekezdése alapján elektronikus ügyintézésre köteles az államigazgatási szerv feladat- és hatáskörébe tartozó ügyben ügyfélként eljáró gazdálkodó szervezet és annak jogi képviselője.
245. A Kp. 39. §-ának (6) bekezdése szerint – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a keresetlevél benyújtásának a közigazgatási cselekmény hatályosulására halasztó hatálya nincs. Ugyanakkor a Kp. 50. §-a szabályozza az azonnali jogvédelem iránti kérelmet az alábbiak szerint. Akinek jogát, jogos érdekét a közigazgatási tevékenység vagy az azzal előidézett helyzet fenntartása sérti, a közvetlenül fenyegető hátrány elhárítása, illetve a jogvitára okot adó állapot változatlan fenntartása érdekében a perre hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságtól az eljárás során bármikor azonnali jogvédelmet kérhet. Azonnali jogvédelem keretében kérhető a halasztó hatály elrendelése is. A kérelem benyújtható a keresetlevéllel együtt is. Ha nem a keresetlevéllel együtt nyújtják be, a kérelmet a bírósághoz kell benyújtani. A kérelemben részletesen meg kell jelölni azokat az indokokat, amelyek az azonnali jogvédelem szükségességét megalapozzák, és az ezek igazolására szolgáló okiratokat csatolni kell. A kérelmet megalapozó tényeket valószínűsíteni kell.

Budapest, 2019. április 15.

dr. Kuritár Dávid s.k.
előadó versenytanácsstag

dr. Gál Gábor s.k.
versenytanácsstag

dr. Kőhalmi Attila s.k.
versenytanácsstag